

DARBININKAS

Vol. LXXXII, Nr. 39

Spalis - October 10, 1997 Penktadienis-Friday

PERIODICALS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina

\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

Prezidentas Algirdas Brazauskas priėmė naujojo Japonijos ambasadoriaus Lietuvai Masaki Orita skiriamuosius raštus. Jis reziduoja Kopenhagoje. Nors Vilniuje jau nuo metų pradžios veikia Japonijos ambasada, iki šiol nėra paskirtas nuolatinis jos vadovas. Lietuvos ats-tovybė Tokyjo ketinama atidaryti kitais metais.

Lietuvos kredito unijai, remiamų Kanados Vyriausybės ir Atviros Lietuvos fondo, aktyvai nuo šių metų pradžios padidėjo daugiau nei tris kartus ir rugsėjo pradžioje siekė 983 tūkstančius litų. Šių metų pradžioje Lietuvoje veikė penkios kredito unijos, per aštuonis šių metų mėnesius jos įsteigtos dar septyniuose miestuose.

Krepšininkui Arvydui Saboniui ir bokso veteranui Algirdui Šocikui suteikti Kauno miesto garbės piliečių vardai. Taip pagerbti sportininkus nusprendė miesto taryba.

Europos geologų tarnybų forumo (FOREGS) vadovai nagrinėja pasiūlymą 2000-aisiais metais šios tarptautinės organizacijos nariams susirinkti Lietuvoje. Apie tai Eltai pranešė Lietuvos geologijos tarnybos direktorius Gediminas Motuza, dalyvavęs Anglijoje vykusioje FOREGS'o sesijoje. Lietuva 1994 m. pirmoji iš pokomunistinių valstybių buvo priimta į Europos šalių geologijos institucijų vadovų klubą.

Krašto apsaugos ministras Česlovas Stankevičius pateikė Seimui nutarimo projektą dėl Lietuvos kariuomenės būrio LITPLA-6 dalyvavimo NATO vadovaujamoje Taikos stabilizavimo operacijoje Bosnijoje ir Hercegovinoje. Numatoma nuo šių metų spalio mėnesio iki 1998 metų balandžio siųsti Lietuvos kariuomenės 44 karių būrį Danijos Karalystės bataliono sudėtyje dalyvauti šioje operacijoje.

Prezidentas Algirdas Brazauskas ir Ministras Pirmininkas Gediminas Vagnorius nusiuntė užuojautos telegramas Estijos Respublikos vadovams dėl tragiškos estų, Baltijos taikos palaikymo junginio karių, mirties.

Rugsėjo 18 d. Klaipėdoje bus oficialiai atidaryta nauja akcinės bendrovės "Philip Morris Lietuva" gamykla. Į ją tabako gaminių bendrovė investavo 38 milijonus JAV dolerių.

Viena iš Čėčenijos Gudermeso miesto gatvių pavadinta lietuviu savanoriu, žuvusio Čėčenijos kare, Lino Velavičiaus vardu. Taip nusprendė šio miesto municipalitetas. L. Velavičius po mirties yra apdovanotas aukščiausiu Čėčenijoje Tautos didvyrio ordinu.

Vilniuje susitikime su komercinių bankų vadovais Lietuvos banko valdybos pirmininkas Reinoldijus Šarkinas patvirtino, kad lito ir JAV dolerio santykis nesikeis iki 1999 metų ir bus 4 litai už dolerį.

Jurbarkė atidaryta pirmoji labdaros valgykla. Tai - bendras savivaldybės ir Vokietijoje, Dorsteno mieste veikiančios draugijos "Draugų ratas, pagalba Lietuvai" projektas.

VILNIAUS GAONO PAGERBIMAS: ŠVIESA IR ŠEŠĖLIAI

Vytautas Rubavičius

Lietuvių kultūros priedermė

Buvo paminėtos Vilniaus Gaono, didžiojo žydų išminčiaus, 200-osios mirties metinės. Valstybės institucijos išties pasistengė - kultūriniai renginiai įgavo reikšmingą tarptautinį aspektą. Buvo akivaizdžiai parodyta, jog kultūros politika turi būti neatsiejama vidaus ir užsienio politikos dalis, jog kultūra, jos plėtotė yra pats geriausias būdas ir kurti, ir įtvirtinti pasaulyje Lietuvos vaizdą. Deja, negalime nei pasigirti, nei didžiulius didžiūmų mūsų politikų bei funkcionierių kultūrinio akiračiu. Tačiau tai jau mūsų, lietuvių, problema, kurios šį tūkstantmetį tikrai neišspręsimė.

Gaono minėjimui skirti renginiai - institucijų darbo rezultatas. Bet kad institucijų darbas virstų kultūros raidos savastimi, būtina skatinti tam tikras kultūrinės orientacijos bei nuostatas. Žydų kultūros palikimas mūsų krašte yra pačios lietuvių kultūros reikalas, jos, sakyčiau, esminė problema, galinti suteikti mūsų kultūrai itin vaisingų tendencijų ir, kas ypač svarbu, savivokos instrumentų. Daugelio nuomone, žydų kultūros paveldas ir lietuvių kultūra turėtų susikalbėti. Ir vykę renginiai neretai būdavo pristatomi kaip tokio susikalbėjimo faktai. Tačiau tikriausiai reikėtų atvirai prisipažinti, jog apie susikalbėjimą kol kas net neverta šnekėti. Žydų kultūros palikimas nėra dar tapęs net lietuvių kultūros paveldu. Ir neišvaizduojama, kokių būdu ir kada jį taps. Kaip Vilniaus Gaono mintis gali atsiverti lietuvių filosofams, rašytojams, kultūros žmonėms, kaip Vilniaus Gaono pasaulėvaizdis gali tapti apmąstymų tema, vėriančia naujas "diskursų gamybos" aferas? Klausimą galima kelti ir tiesmukiau - ar lietuvių kultūra jau yra pajėgi, turi savų "įrankių" ir "priemonių", kad galėtų išsamiškai didžios tūk-

stantmetės kultūros atspindžius žydų kultūros palikime? Galima būtų pakalbėti ir apie kitas kultūras. Juolab kad esminės kultūros, kultūrinės savivokos problemas net sunku deramai iškelti - jas linkstama tuoj supolinti, pasitelkti kasdieniniams sava-

šiuo metu mes jau esame perkelti kitur ir paprasčiausiai jau per vėlu šitai padaryti, kaip aiškiai parodė ir televizijos programa "Holokaustas", ir net filmas "Shoah". Tie dalykai nebuvo suvokti tada, kai mes dar turėjome būdų jiems suvokti. Dabar jie

Gaono paminklo Vilniuje atidengimo ceremonijoje dalyvavo Lietuvos Žydų Bendruomenės pirmininkas Emanuelis Zingeris (pirmas iš dešinės) ir Lietuvos Kultūros ministras Saulius Šaltenis. V. Inčiūtės nuotr.

naudiškiems interesams. Ir Vilniaus Gaono minėjimas buvo pačių žydų veikėjų supolintas, lyg bijantis, kad abipusio kultūrinio atsivėrimo tendencijos nesikirstų su tam tikrų jėgų politinėmis ir ekonominėmis užmačiomis. Niekas nenėigia Holokausto tragedijos, būtinybės visiems ir visoms Europos kultūroms deramai ją išgyventi. Tačiau kartais atrodo, jog ta skaudanti tema taip pat pernelyg paviršutiniškai supolitinama ir todėl subanalinama. Dažnai ir primygtinai ją įvairiomis progom kartojant, sukelia savotiška "atmetimo" reakcija. Šitai yra psichologinis faktas, kuris, beje, gali virsti ir tam tikrom kultūrinėmis nuostatom. Norėčiau čia priminti žymaus prancūzų filosofo Jeano Bandrillard'o (beje, žydo) žodžius, išsakytus jo trumpame esė "Nekrospektiva": "Persekioti galima tik tada, jei yra pasekmių ryšys tarp numanomo nusikaltimo ir teismo. Tačiau

jau niekad nebus suvokti. Niekad nebus dėl to, jog tokios esminės sąvokos kaip atsakingumas, objektyvios priežastys, istorijos prasmė (ar jos nebuvi-mas) išnyko ar netrukus išnyks".

Vis dėlto problemos išlieka. Jas suvokti ir spręsti - filosofų, menininkų, kultūros žmonių reikalas. Žydų paveldo išsamoninimas neabejotinai praturtintų lietuvių kultūrą, suteiktų jai naujų galimybių pažvelgti į save iš šalies, kitos kultūros, kuri šimtmečius gyvavo šalia, akimis. O juk tos kultūros iš esmės nebendravo, nors daugelyje Lietuvos miestelių prieš karą apie pusę gyventojų buvo žydai. Tų kultūrų buvo kiti tikslai, ir pagrindinis, mano manymu, - išlaikyti tautinį tapatumą pilname itampas ir grėsmių nuojautų pasaulyje. Lietuvių kultūrai buvo svarbu ne tik išsaugoti, bet ir kurti tautinį tapatumą. Ir šiuo metu tautinio bei kultūrinio tapatumo klausimas (nukelta į 2 psl.)

KREPŠININKAS IR BOKSININKAS - KAUNO GARBĖS PILIEČIAI

Kauno Rotušėje miesto meras Henrikas Tamulis iškėlė Kauno garbės piliečių vardo liudijimus ir medalius dviem žymiesiems šalies sportininkams - krepšininkui Arvydui Saboniui ir boksininkui Algirdui Šocikui. Jų vardai įrašyti į miesto Garbės piliečių knygą.

1988 metų olimpinis čempionas ir 1992 bei 1996 metų olimpiadų bronzos medalių laimėtojas Arvydas Sabonis jau daugiau nei dešimtmetį yra vienas geriausių pasaulio krepšinio vidurio puolėjų, daugiausia nusipelnęs Kauno "Žalgirio", o vėliau ir šalies rinktinės pergalėms. Šiuo metu A. Sabonis sėkmingai rungtyniauja NBA "Portland Trail Blazers" klube.

Daugkartinis Lietuvos, buvusios TSRS ir Europos čempionas Algirdas Šocikas išgarsėjo pokaro metais ne tik savo pergalėmis, bet pagarba varžovui. Už tai jis

pelnė "ringo džentelmeno" vardą. Prieš porą metų, įvertinant jo kilnų elgesį sporte, A. Šocikui buvo paskirtas tarptautinis "Fair

Arvydas Sabonis

Play" prizas. Baigęs savo karjerą, A. Šocikas dirbo treneriu ir išugdė nemažai garsių šalies sportininkų.

ELTA

DARBININKA laišakai
pasiekia
ir elektroniniu paštu
(E-mail)!

JKeleras@aol.com

LIETUVAI NEPRIIMTINI RUSIJOS SIŪLYMAI

Lietuvos integracija į Europos Sąjungą ir NATO iš esmės užtikrins saugumą bei stabilumą regione, todėl Lietuvos siekių neatitinka raginimai narystę šiose organizacijose pakeisti Rusijos siūlomomis saugumo garantijomis. Tai Lietuvos užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas rugsėjo 24 d. pabrėžė Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos sesijoje New Yorke, atsakydamas į Rusijos diplomatojos vadovo Jevgenijaus Primakovo pareiškimą.

Rugsėjo 23 d. kalbėdamas šioje sesijoje, Rusijos užsienio reikalų ministras pažymėjo, kad jo atstovaujama šalis suinteresuota kaimyninių Baltijos valstybių stabilumu ir yra pasirengusi užtikrinti jų saugumą. J. Primakovo žodžiais, Rusija galėtų įsipareigoti garantuoti Baltijos šalių saugumą, su jomis sudarydama gerų kaimyninių santykių sutartį. "Toks susitarimas būtų tam tikras regioninio saugumo ir stabilumo paktas", - kalbėjo ministras.

ELTA

LIETUVOS AMBASADOS PRANEŠIMAS

Washington D.C., 1997.09.26

Gerbiami Rinkėjai,

Lietuvos diplomatinė tarnyba JAV tesia rinkėjų, dalyvausiančių būsimuose Lietuvos Prezidento rinkimuose, registraciją. Lietuvos piliečiai, kurie laikinai ar nuolat gyvena JAV, gali užsiregistruoti Lietuvos ambasadoje Washington'e D.C.

Lietuvos piliečiai kviečiami registruotis būsimiems rinkimams ir pranešti apie save šiuos duomenis:

- pavardė, vardas;
- gimimo data;
- gyvenamosios vietos adresas JAV;
- Lietuvos piliečio paso numeris;
- asmens kodas, įrašytas pase.

Duomenis apie save Lietuvos piliečiai gali pranešti asmeniškai, atvykdami į Lietuvos ambasadą, arba atsiųsti paštu (faksu). Registruojantis paštu (faksu), prašome atsiųsti ir Lietuvos piliečio paso atitinkamų puslapių fotokopijas.

Registruotis nereikia tiems Lietuvos piliečiams, kurie dalyvavo praėjusiuose rinkimuose, jei nepasikeitė jų gyvenamoji vieta, o taip pat tiems, kurie po pastarųjų rinkimų jau atsuntė duomenis apie save.

Lietuvos piliečiai, kurie atsiųs duomenis apie save, bus įrašyti į rinkėjų sąrašus. Jiems prieš rinkimus bus siunčiami visi balsavimui reikalingi dokumentai.

Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimai numatomi š. m. gruodžio mėn. antroje pusėje, tikslią rinkimų datą Jungtinėse Valstijose pranešime vėliau.

Lietuvos Respublikos Ambasados
Washington D. C.
Spaudos skyrius

BALTIJOS VALSTYBIŲ KLAUSIMAS JAV SENATE

Rugsėjo pradžioje Amerikos baltų laisvės lygos prezidentas Valdis Pavlovskis, lydimas Amerikos latvių advokatų sąjungos pirmininkės Vivian Solomon ir Amerikos latvių draugijos atstovės Lelde Gilman, Baltijos valstybių klausimais turėjo ilgą pasitarimą su JAV senatorium Gordon Smith (respublikonas iš Oregon valstijos). Nuo šių metų kovo mėnesio Baltų laisvės lyga veda stiprią akciją Washingtone, kad Kongresas pravesių apklausinėjimą dėl Baltijos valstybių pakvietimo į NATO, ir dvišalių sutarčių pasirašymo bei saugumo klausimais.

Senatorius Gordon yra Senato užsienio reikalų komiteto Europos pakomitečio pirmininkas. Senato užsienio reikalų (santykių) komiteto pirmininku yra konservatyvus respublikonas iš North Carolina valstijos Jesse Helms.

Senatorius labai palankiai pažiūrėjo į Baltų laisvės lygos delegacijos keliamus klausimus ir pažadėjo juos Senate pajudinti.

Rugsėjo 18 d. sen. Gordon

Juozas Kojelis

V. LANDSBERGIUI KENKIA PATAIKŪNAI

Opozicinės Seimo Lietuvos demokratinės darbo partijos (LDDP) frakcijos nario Justino Karoso nuomone, iš baimės ir partinio prisirišimo gimsta pataikūnų kasta. Rugsėjo 19 d. spaudos konferencijoje jis sako, kad šiuo metu nuo pataikūnų labiausiai kenčia Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis.

J. Karosas sako, kad tai be kita ko liudija Lietuvos televizijos pradėtas ir vėliau nutrauktas kurti filmas apie Vytautą Landsbergį. "Jeigu televizijos vadovas būtų nepataikūnas Vytautas Kvietkauskas, tokio filmo būtų nebuvo. Tuomet V. Landsbergiui nebūtų pakenkta", - mano

J. Karosas.

Seimo nario duomenimis, vėl pasirodė anoniminė knygelė "Pasaulis apie Vytautą Landsbergį", kurioje - vien panegirikos, "tarytum jis būtų ne realus žmogus, politikas, o neklystantis dievas".

J. Karosas teigė negalįs paneigti kalbų apie itarimus, jog tai yra specialiųjų tarnybų darbai. Tačiau J. Karosas linkęs manyti, kad tai yra pataikūnų darbas. Seimo nario nuomone, mes patys turime blokuoti pataikūnišką psichologiją. Tai, pasak jo, yra totalitarinės visuomenės reliktas, kurio reikia atsikratyti.

ELTA

PIRMASIS IŠ DEŠIMTIES

Pradėtas spausdinti pirmasis iš dešimties numatomų išleisti rinkinių "Gyvybė ir duona nešančios rankos" apie žmones, Antrojo pasaulinio karo metais Lietu-

voje gelbėjusius žydus nuo nacių genocido.

Leidiniu rūpinasi Lietuvos žydų muziejaus darbuotoja Viktorija Sakaitė. Muziejus turi surinkęs informaciją apie 2,300 žydus gelbėjusius Lietuvos šeimų.

ELTA

VILNIAUS GAONO PAGERBIMAS: ŠVIESA IR ŠEŠĖLIAI

(atkelta iš 1 psl.)

mas ypač aktualus, nes labai jau aiškios yra kultūrų niveliavimo, "internacionalinio kultūros stiliaus" išsivyravimo tendencijos. Būtina atsiverti pasauliui, tačiau tas atsivėrimas, kultūrinis bendravimas turi stiprinti gyvybingą prigimtine kultūrinę savastį. Kultūrų bendravimas turi turtinti, iškelti savitumą ir kartu įtvirtinti dialogiškumo nuostatas. Tik šitai mažina nepasitikėjimo "svetimu" ir "kitais" barjerus. O tas nepasitikėjimas yra grindžiamas tūkstantmetė patirtimi, jis nėra iš piršto laužtas, galų gale tam tikras nepasitikėjimas buvo būtinas, saugant tautinį tapatumą.

Pasidžiaugę Vilniaus Gaono paminėjimu vilkimas, jog tai išaugs į domėjimąsi žydų paveldu, virst pastangomis su tuo paveldu susikalbėti.

Suvaizdintas buvo iš anksto paruoštas spektaklis

Ankstesnius žodžius buvau parašęs jau prieš plačiai nuskambėjusį rugsėjo 10-osios Seimo posėdį, skirtą Vilniaus Gaono atminimui. Norėjau tikėti, jog

nebus drįstama pernelyg politiizuoti didžiojo išminčiaus pagerbimo, nors įvykių eiga ir rodė priešingai. Kas gi įvyko? Lietuvos valstybės surengtas Vilniaus Gaono atminimo pagerbimas buvo paverstas viešu lietuvių tautos ir Lietuvos valstybės apspjaudymu. Ir šitai darė oficialūs Izraelio valstybės atstovai, aiškiai išsakę valstybinį požiūrį į Lietuvą ir lietuvių tautą. Spjaudyta į veidą net, sakyčiau, nepadoriai aistringai, su pasimėgavimu. Išties - juk viskas padaryta pačių lietuvių rankomis. Jie patys nutarė suteikti Vilniaus Gaono minėjimui tarptautinį pobūdį (suprantama, buvo ir patarėjų, ir skatintojų), tad tereikėjo juos pastumti tam tikra linkme. Ir paniekimo apeigos vyko pačiame Seime, matant visam pasauliui. Visam pasauliui buvo dar kartą išsakyta teorija, jog vokiečiai tik sudarę sąlygas lietuviams įgyvendinti savo senas antisemitines užmačias, jog lietuviai patys puolę žudyti žydus, dar prieš vokiečiams užimant Lietuvą. Nekreipiama dėmesio, jog mažųjų tautų naikinimas - buvo ir sovietų, ir nacių politikos esminis elementas. Teorija absur-

diška, tačiau Izraelio valstybės pozicija paremta kaip tik ja. Ir nereikia turėti iliuzijų, kad artimiausioje ateityje jos bus atsakyta. Tai politinio ir ekonominio spaudimo esminis elementas. O lietuviai vis nori susikalbėti, gerinti santykius (kurie buvo visiškai normalūs net lyginant su kai kuriomis demokratinėmis pasaulio šalimis) ir niekaip nesupranta, kodėl kiekvienas jų žingsnis susikalbėjimo link sukelia tokį žvėriškos neapykantos protrūkį. Visiškai neapbejotina, jog įvairių žydų organizacijų bei valstybinių institucijų ats-tovai sąmoningai kursto lietuvių susierzinimą, nes "lengvo" antisemitizmo atmosferoje daug lengviau valdyti savigarbos neturinčius lietuvių politikus - anti-semitine apšauktos šalies politikui daug sunkiau veikti Europos scenoje, jis visą laiką bijo, kad ir jam bus priliptų šis etiketė. Yra ir ekonominis šios problemos aspektas. Iš esmės siekiama priversti Lietuvos valstybę ateityje mokėti kontribuciją kaip šalį kartu su Vokietija vykdžiusią žydų tautos genocidą. Dėl to ir aiškinama, jog lietuvių tauta genocido nėra patyrusi.

Nekalbu jau apie raginimus tam tikra linkme pasukti nekilonajam turto grąžinimo įstatymą. Šitai jau atskira ir plati tema.

Daug rašyta apie Zuroffo pareiškimą, skatinusį boikotuoti Vilniaus Gaono paminėjimą. Džiaugtasi kažkokių organizacijų aiškinimais, esą Zuroffas neišsakęs žydų požiūrio, juo labiau - valstybinio. Tuo tarpu Izraelio ambasadorius O. Ben Huras ne-regetu dabartinėje diplomatinėje praktikoje tonu patvirtino, jog Izraelio valstybės požiūris į pigmėjiškąją Lietuvą yra dar kietesnis nei Zuroffo. Šitaip buvo atsidėkota Lietuvai už jos balsą Jungtinės Tautos - pastaruoju metu ji neparėmė nei vienos Izraelio veiksmų smerkiančios rezoliucijos, kartu su keliolika valstybių priešindama save absoliučiai daugumai. Nemokame net "žaisti" savo balsu. Ben Huras išsakė dar vieną įdomią mintį: jei jo kalba paskatins antisemitines nuotaikas, tai tuo blogiau lietuviams. Ką čia bepridursi. Yra tik vienas susikalbėjimo būdas - lietuviai turi sumokėti. Net Seimo pirmininkas prisipažino žurnalistams, jog jie taip gerai pasižneka su ambas-

dorium, o paskui tas ji nuste-bina. Būtų geriau, kad toks iš-valgus politikas nustebtų tik vieną kartą, o po to jau nebesileistų stebinamas. Tie nustebimai menkina Lietuvos prestižą. Kita ver-tus, jie rodo, jog Izraelio oficialūs atstovai, palaikydami san-tykius su mūsų valstybės ats-tovais, nesilaiko europietiško garbės kodekso. Ir valstybės va-dovų priedermė - priversti visus to kodekso laikytis. Tačiau kaip tai padaryti, jei politikai ir val-dininkai visai nebesuvokia, kas yra garbė ir savigarba. Iš aukš-čiausių mūsų vadovų reakcijos galėjai suprasti, jog ką nors rei-ktų daryti patrys tokį nepel-nytą pažeminimą, tačiau nei-aišku, kas pirmas turi imtis kon-krečių žygių. Ir iškart buvo imta

kalbėti, jog tik nevertėtų persis-tengti reaguojant į Izraelio am-basadoriaus kalbą.

Vis dėlto tikiuosi, kad Vilniaus Gaono mirties metinės pastūmės lietuvių kultūrą imtis darbo - pa-versti savo kultūros dalimi žydų palikimą, kuriame glūdi didžiulis dvasinio tobulėjimo potencia-las, brandes mūsų krašte.

Vilniaus Filharmonijos
Mažosioje salėje rugsėjo 2 d. įvyko fortepijoninio trio "Tre musi-ci" iš Danijos (J. Damgaard (fortepijonas), G. Tagmose (smuikas), U. Host Madsen (violončelė) ir Lietuvos altistės profesorės A. Pšibilskienės koncertas, kurį surengti padėjo Danijos kultūros institutas. Koncerte skambėjo keturi fortepijoniniai kvartetai. LR

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisi-niuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilonojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpi-namas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisinioje ir imigracinioje reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. (860) 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest Pkwy St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido-tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direk-to-rius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kop-lyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJĄ ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINŲ.

Fasolino MEMORIALS

66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150
-TAI MŪSŲ VIENTELĖ VIETA -
-GAUSI PARODŲ SALĖ -

KVEČAS JONAS
1933 + 1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

✧ LĖKTUVAI
✧ LAIVAI (CRUISES)
✧ TRAUKINIAI (AMTRAK)
✧ AUTOBUSAI
✧ NUOMOJAMOS MAŠINOS
✧ VIEŠBUČIAI
✧ IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS

GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ
MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
40-24 235 Street, DOUGLSTON, N. Y. 11363
TEL.: 718 423 - 6161, 1 - 800 - 77 - VYTIS
FAX 718 423 - 3979

Ech, tos nerūpestingos studentiškos dienos... Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto studentai savo kiemelyje. Smagu po vasaros atostogų vėl susitikti savo moksladraugius. R. Šuikos nuotr.

Senosios literatūros vieta mūsų kultūrinėje sąmonėje ir mokykloje

Prof. Juozas Girdzijauskas

Tema turi du aspektus: 1) kaip yra ir 2) kaip galėtų ir turėtų būti - kaip norėtume, kad būtų. Apie tai, kaip yra, nedrįščiau kalbėti neturėdamas konkrečių duomenų ar specialių sociologi-nių tyrinėjimų. Galėčiau rem-tis tik savo paties išspūdžiais, kurie būtų nelabai džiuginantys. Todėl kalbėsiu apie tai, kaip yra buvę ir kaip galėtų būti.

Senoji literatūra - kada ir kaip ji paseno? Laikas viską sendina - turėtų sendinti ir literatūrą. Bet ką laikyti senu, nelabai aišku. Penkiasdešimtmetis dvidešimt-mečiui jau atrodo senas, o septy-niasdešimtmečiui - dar ne vi-sai. Taigi svarbu, matyt, ne tik faktinis amžius, kiek požiūris į senumą bei senatvę. Juk kas da-bar sena, anksčiau buvo nauja ir jauna. Tai, kas sensta, kartu neša-si su saviimi ir savo jaunyste. Senėjimas yra ne jaunystės pra-radimas, o jos transformavimā-sis. Žmogaus senatvė nėra kokia yda. Senatvė - tai viso gyvenimo patirtimi paremta išmintis. Todėl ir bendruomenių reikalus tvarky-davo senolių susirinkimai, seno-lių tarybos. Platonas irgi norėjo, kad meno reikalus valstybėje tvarkytų senyvo amžiaus žmo-nės. Taigi žmogaus senatvėje glū-di išmintis, ir tuo senatvė vertin-ga.

Literatūros likimas kitoks negu žmonių. Sensta ir miršta žmonės, bet ne kūriniai, ne literatūra. Kūriniai ir knygos nesensta ir

nemiršta - jie lieka tokie, kokie gimė, kokie buvo sukurti. Pase-no ir mirė Donelaitis, Baranaus-kas, bet "Metai", "Anykščiai šile-lis" liko amžinai jauni. Tačiau kūrinii jaunystė neleidžia ir jų kūrėjams pasenti ir numirti. To-dėl amžinai jauni yra Mažvydas ir Daukša, Donelaitis ir Baranaus-kas, Daukantas ir Valančius, Mai-ronis ir Vaižgantas. Taigi su pra-eitimi mus susieja iš esmės ne senatvė, o jaunystė - nesiliau-janti kūrybingoji jaunystė. Kol žmogus kūrybingas, tol jis dvasiškai jaunas. O kūrybingumo padarinys yra tas pasaulis, ku-riame gyvename - taigi mūsų kultūra. Dvasios jaunystė, kūry-bingumas, kultūra - būtent tai ir susieja dabartį ir praeitį gyvy-bingais ir prasmingais ryšiais.

Kultūroje dabartis išaugo iš praeities, kaip ir ateitis iš dabar-ties. Tą praeities, dabarties ir ate-i-ties ryšį vaizdžiai ir poetiškai paaiškino Antanas Baranauskas:

*Tėveliai per amžius nelaimės kentėjo,
Ko daėjo, ko datyrė, vaikeliams paliko.
Ir sužėlė mokslas, kaip toj girioj medžias;
Išleisk sulę senų amžių - džius, kaip medžias džiušta.
Senobiniai amžiai - šito medžio šaknys:
Mūsų amžiai - liemuo, šakos, e rytiena - lapai.
Liemuo šaknis žinda ir žaliuoja lapais,
Visa krūvoj žiedus krauna ir sirpina vaisių,
Be lapų - nežydi ir vaisiaus neuoda,
E be sulos neišsprogsta, e be šaknių - griūva.
Visa saulės giedra, visa dangaus liūtis
Neduos vaisių be lapelių, nei lapų be šaknių.*

Taigi labai nesunku suvokti, kad be Mažvydo nebūtų buvę Daukšos, Donelaičio; be šių - nebūtų buvę Rėzos, Stanevičiaus, Daukanto; be Baranausko, kaip sakė Maironis, nebūtų buvę "mū-sų" - t. y. Maironio kartos kūrėjų ir t. t. Kartu labai aišku, kad be senosios literatūros šiandien ne-būtų jokios mūsų kultūrinės są-monės nei savimonės. O jei mes tokią sąmonę ir savimonę dar turime, tai gilišios jų šaknys būtinai siekia ir senąją mūsų li-teratūrą.

Senoji literatūra yra pagrindi-nis praeities liudytojas, svarbi-ausias šaltinis praečiai pažinti. Senosios literatūros visuma yra sunkiai apreišiamas lobis. Ji buvo kuriama keliomis kalbomis: loty-nų, gudų, lenkų, vokiečių, lietu-vių. Tačiau istorijos procesas vyko tokią linkme, kad vis la-biau išgalėjo lietuvių kalba, ta-da-ma pagaliau vienintelė lietu-vių tautos ir jos literatūros kal-ba. Labai įvairi toji literatūra teminiu atžvilgiu: oficialūs val-

džios raštai bei susirašinėjimai, metraščiai ir is-toriografijos veikalai, publi-cistika, epinės poemos ir lyri-niai eilėraščiai, filologiniai dar-bai (žodynai, gramatikos), et-nografiniai tyri-nėjimai, tauto-sakos rinkiniai

"Boeing" pristatė ilgiausią pasaulyje keleivinį lėktuvą

"Boeing 777-300" yra 73,8 met-ro ilgio arba 3,10 metro ilgesnis negu didžiausias "Boeing" reak-tyvinius lėktuvus "747-400". Nau-jasis lėktuvas maksimaliu 10,500 kilometrų atstumu gali pervežti nuo 368 iki 550 keleivių. Lėktu-vo svoris pakilimo metu siekia beveik 300,000 kilogramų. Di-džiausiu pasaulyje keleiviniu lėk-tuvu vis dėlto lieka "Boeing 747-400", nes jis turi nuo 420 iki 568 sėdimų vietų, pakilimo metu sveria 400,000 kilogramų ir gali įveikti 13,340 kilometrų atstumą.

KD

DARBININKAS - savaitraštis lietuviams Amerikoje ir svetur
TEL. 718 827-1351

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351

FAX 718-827-2964

Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Periodicals postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoją REDAKCINĖ KOMISIJA —**Fatimos stebuklas prieš 80 metų**

Fatimoje, Portugalijoje, 1917 m. spalio 13 d. saulės stebuklą matė apie 70,000 žmonių. Yra dar gyvų asmenų, kurie tebesijaučia ano nuostabaus reginio sukrėsti, nors nuo to įvykio ateinanti pirmadienį sueina jau aštuoniasdešimt metų. Yra užrašyta daug dokumentuotų liudijimų, kurių niekas nė nebandytų neigti, jeigu jie kalbėtų apie paprastus įvykius. Istorijos mokslas dažnai priima kaip faktą net vieno asmens liudijimą, o Fatimoje šokusia ir krauju praruvusią saulę matė tūkstantinė minia. Kodėl tebėra netikintčių?

Stebuklas yra antgamtinės jėgos apreiškimas. Jis paremia tikėjimą. Tačiau visa, kas su tikėjimu rišasi, jeigu stebuklas tiesiogiai nepritrenkia, gali būti ginčijama paprastu argumentu: ar netikėti! Tokiu tvirtinimu stebuklas nenuneigiamas, lyg jo nebūtų buvę ar negalėtų būti, bet tikrai išreiškiamas asmeniniais išitikinimais.

Tai rodo, kad žmonėms duodami stebuklai ir drauge paliekama laisva valia tikėti ar netikėti. Dievas nedaro prievartos, tikrai parodo ženklus. Vieni juos priima, kiti atmeta. Tuo būdu žmonės patys apsprendžia savo antgamtinę būti.

Tikintiesiems stebuklas yra reikšmingas ne savo nuostabumu, išsiskiriančiu iš gamtinių reiškinių, bet tuo, kas apreiškia ar primena.

Antai, Fatimos paskutinio Marijos apreiškimo metu, prieš saulės stebuklą, buvo prašyta, kad žmonės "daugiau neižeidintų Viešpaties, nes Jis ir taip jau per daug išeitęs... Jeigu mano prašymas bus vykdomas, Rusija atsivers ir bus taika; jeigu ne, tai ji savo klaidas išplatins visame pasaulyje, prasidės karas ir Bažnyčios persekiojimai... keletas tautų bus sunaikinta".

Ar tai grasinimas? Ne! Stebuklu patvirtinti žodžiai tikrai išpėjo lenktis nelaimės. Savo pačių labai žmonės turi tvarkytis tokiu būdu, kad piktas nyktų asmeniniame bei visuomeniniame gyvenime.

"Divine Love", amerikiečių laikraštis, skirtas Fatimos apreiškimams priminti, rašo, kad "komunizmas nėra dabartinių rūpesčių priežastis, bet pasekmė; pasekmė didelio moralinio blogio - pagonizmo, materializmo, ateizmo ir sekuliarizmo, kurie yra pasidarę modernaus gyvenimo dalimi".

"Jeigu šis kraštas būtų kada nors komunizmo pavergtas vidinės revoliucijos, karinio konflikto ar pasidavimo, tai būtų mūsų kalta...". Mūsų likimą sprendžia ne tai, ką daro komunistai ir Dievo priešai, kad mus sunaikintų, bet ko mes nedarome, kad apsigintume; mes apsilaidžiame kovoje su piktybe, kuri mus supa iš visų pusių; mes atsisakome panaudoti dvasinį ginklą, kaip maldą ir atgailą.

Atgaila yra nemodernus mūsų laikams žodis. Žmogus, kuris savo iškilusia technika joja gamta, lyg ugniniu žirgu, prieš ką jis turėtų lenktis ar atgailauti? Išdidumas ir puikybė nepripažįsta aukštesnės galybės, nei atgailos, nei maldos, kol netrenkia žaibas ar nelaimė. Fatimos laukų pūvės saulės stebuklo buvo pertrenktas kovingas ateistas, kuris šaukė: "Viešpatie, pasigailėk!"

Geriau melstis laisva valia, negu prievarta - stebuklinga arba grėsminga, sakysime, komunizmo vergijoje, sunkioje ligoje ar didelėje nelaimėje.

Saulės stebuklo Fatimoje negalima tylomis praeiti. Jį matė apie 70,000 žmonių: tikintčių ir netikintčių, kaimiečių ir miestiečių, mokytojų ir nemokytojų. Saulė skleidė įvairiaspalvę šviesą ir neįprastai sukosi ne tam, kad žmonės išvystų kurlą gamtos išdaigą. Tokių nežinome. Žinome, kad galime pasigaminti atominę saulę savo pačių prapulčiai, jei Dievas lems tą bausmę dėl to, kad nuo jo nusikreipiama.

Dainava. Po keturiasdešimties metų

Edmundas Čapas

Mažai kas pasikeitė "Dainavos" stovykloje nuo 1957-ųjų metų, kai ji buvo atidaryta. Ir šiandien tebėra mažas ežeriukas su nedideliu paplūdimiu stovyklos viduryje. Jį tebesupa tos pačios apvalios kalvelės, nuo kurių atsiveria žaliuojančios pievos, užsibaigiančios tankiais miško ploteliais iš visų stovyklavietės pusių. Tokį gamtovaizdį gali išvysti daugumoje Lietuvos vietovių.

Nuo 1957-ųjų metų tebestovintys stovyklos pastatai atnaujinti, pastatyti keli nauji, įrengtos ir dvi teniso aikštelės. Šiandien čia išvydau ir naujus meno kūrinius, kurių nebuvo prieš 40 metų: paminklą Romui Kalantai, šešių didžiulių puoštus kryžius ant kalnelio ir medžio skulptūras, rymančias prie įėjimo į "Dainavos" žemę.

1957 m. buvau atvežtas į dviejų savaitių stovyklą, kurioje tuomet stovyklavo apie 120 vaikų. Negalėčiau tiksliai pasakyti, kokia organizacija tada buvo surengusi šią stovyklą, tik gerai atsimenu tris sešes vienuolius ir tai, kad kiekvieną dieną būdavo pakeliamos ir nuleidžiamos Lietuvos ir JAV vėliavos. Šių ceremonijų metu visi giedodavome "Tautiška giesmę" ir dažnai "Lietuva brangi". Atmintin iširėžė kasdieniniai žygiai maudytis į kitoje ežero pusėje įrengtą paplūdimį. Įstrigo ir daugybė vakarų prie laužo, kur lietuviai dainuodavome ir klausydavomės pasakų. Vykdamo įvairiausi žaidimai, iš kurių mėgstamiausias buvo "kvadratas". Buvo ir tokių dalykų, kurie nepatiko: uodai vakarais ir įkyrūs vabzdžiai dieną; rūgpienis ir kepenėlės, iš kurių gaudavome valgykloje, ir tai, kad vyresni vaikai nepriimdavo manęs ir jų žaidimus.

Nors kasdien vykdavo įvairiausi renginiai, po kelių dienų ėmiau nuobodžiauti. Pradėjau "keliauti", smalsiai tyrinėdamas visus stovyklavietės kampus, kartais vienas, kartais su kitu išdykėliu. Ėmiau krėsti išdaigas: mėtydavau akmenukus per atidarytus langus (viduje tuo metu vykdavo susirinkimai) ir žaisdavau prie sukratytų šiukšlių dėžių (kartą vieną didelę krūvą buvau net uždegęs). Į pirmosios savaitės pabaigą stovyklos vadovai pradėjo daugiau "skirti dėme-

sio" man ir valgykloje sodindavo mane prie savo stalo. Per vienus pietus kiekvienas vaikas turėjo atsistoti ir pasakyti, kuo jis norėtų būti užaugęs. Kai atėjo mano eilė, aš išdidžiai pareiškiau, kad užaugęs norėčiau būti erelis. (Tuo metu nežinojau, kad ateityje, vieną dieną, iš tikrųjų būsiu karininkas, tik laipsniu tesiskiriantis nuo JAV pulkininko, ant kurio antpečių yra erelis!)

Stovyklavimas "Dainavoje" buvo mano pirmas kartas, kai gyvenau gamtoje, be tėvų, be savo namų, kurių beveik visą tą laiką labai ilgėjausi. Buvau penkerių metų, jauniausias iš visų stovyklavusiųjų, per mažas, kad įvertinčiau lietuvių kultūros paveldetas vertybes, per jaunas, kad suprastčiau draugystės reikšmę.

Ateitininkai "Dainavoje" kasmet vasarą rengia vienos savaitės Sendraugių stovyklą. Iš anksto buvau pakviestas atvykti į tokį Sendraugių susibūrimą ir papasakoti išpūdžius, kuriuos patyriau dirbdamas ir gyvendamas su šeima Lietuvoje (mano pokalbio pavadinimas buvo: "Tarp dviejų tėvynių"). Taigi, praėjusią liepą, po 40-ties metų, aš "grįžau" - šį kartą su žmona ir dukrele - į "Dainavą".

Atvykęs supratau, kad Sendraugių stovyklą - tai daugelio senų draugų ir jų šeimų, neretai net trijų kartų (vaikų, tėvų ir senelių) kasmetinis suvažiavimas. Įsitikinau, kad ši stovykla savo visa esme remiasi sena draugyste ir stipriomis šeimomis. Daugeliu atvejų persipynusios šeimos ir draugystė gyvuoja tarp kelių miestų. Geriausiai buvo atstovaujama trims miestams - Clevelandui, Detroitui ir Chicago. Beveik visi automobiliai, iš kurių maždaug pusė sudarė daugiaviečiai furgonai (vans), turėjo Ohio, Michigan arba Illinois valstijų numerius.

Šeimų apgyvendinimas buvo puikiai sutvarkytas - tėvai ir vaikai viename kambaryje, o seneliai atskirai. Mūsų šeimai buvo gera progą susipažinti su Dainavos stovyklos gyvenamųjų patalpų įvairove: pirmą naktį nakvojome dviejų kambarių (su atskiru vonios kambariu) bute, kuris paprastai skiriamas stovyklos administracijai; kitas tris naktis praleidome įprastame kambarėlyje, buvusiam berniukų "barake" - pastate, kuriame gyvenau

Prieš pradėdamas spręsti miesto viešojo transporto problemas, Vilniaus meras R. Pakšas pats nutarė išbandyti šio transporto ypatumus ir trūkumus, keliaudamas troleibusais.

R. Šuikos nuotr.

ir 1957 m.; ir paskutinę naktį miegojome mažyčiame pagalbiname kambarėlyje, prisiglaudusiame buvusiam mergaičių "barake". Mes buvome labai patenkinti, gavę nakvynę po stogu - tai kur kas geriau, negu palapinėje kovoti su uodais!

Sendraugių stovykloje susirinko apie 75 suaugusieji ir maždaug 100 vaikų. Visi vaikai labai gerai elgėsi - po daugelio metų turėjau retą progą būti tokių gerų vaikų ir tokiame gausiame būryje! Kasdien rytais ir vakarais vaikai dalyvaudavo įvairiausiose sporto varžybose, žaidimuose, dainavime, meno ir rankdarbių pamokėlėse. Apie dešimt pauglių padėjo stovyklos vadovams rengti visus užsiėmimus. Suaugusieji irgi nenuobodžiavo - nuolat vykdavo paskaitos, choro, vakaro pasirodymų ir vaidinimų repeticijos.

Apskritai man patiko, kad ir anksti rytą, ir po pietų, ir vėlai vakare galėjai laisvai pasirinkti, ką veikti. Buvu pakankamai vietos pabėgti nuo šurmulio ir užtektinai laiko išsėsti pagal asmeninius ar atskiros šeimos pomėgius. Atsirado net progų dviems trimis tėveliams pasprukti žaisti savo mėgiama golia!

Stovykloje jautiesi saugiai ir gali visiškai atsipalaiduoti. Nemačiau nė vieno rūkančio. Tik kelis kartus mačiau ragaujančius truputį vyno, alaus ar krupniko. Trankią ir garsią rokenrolu muziką girdėjau tik vienintelėje vietoje: valgykloje jos klausėsi ten

dirbantys berniukai.

Vakarais vyko visų stovyklavusiųjų pasirodymai. (Vieną vakarą ir aš pabandžiau vyresnius vaikus pamokyti lengvą liudies šokio žingsnelių.) Mūsų paskutinį vakarą jaunystės draugai maloniai nudžiuginę, surengdami netikėtą šventę mano žmonos gimtadienio progą. Nors tik pusvalandį, bet labai smagiai pašokome polką ir valsą ant žolės, džiaugsmingai skambant Vytauto Kernagio dainoms. Po to kiekvienas turėjo skubėti į savo repeticijas.

Sendraugių stovykloje buvo labai daug dainų ir daugybė maisto. Visos dainos buvo gražios, tikrai retkarčiais troškau, kad skambėtų daugiau lietuviškų dainų. Valgis buvo neįspajytai skanus ir norėjau, kad jo nebūtų tiek daug! (Triskart per dieną mus gausiai maitindavo ir dukart gaudavome lengvą užkąsti - vaisių ir pieno su sausainiais.)

Kasdien po pusryčių stovyklavojai buvo kviečiami į paskaitą. Iš visų šešių įvykių paskaitų trys buvo apie Lietuvą, kurias pateikė ten ilgesnį laiką gyvenę ir dirbę Amerikos lietuviai. Girdėjome paskaitą apie Lietuvos ambasados Washingtono veiklą ekonomikos klausimais, klausėmės kunigo, prieš kelerius metus atvykusio dirbti iš Lietuvos, kalbėjusio apie išpažintį, ir dalyvavome diskusijoje, kuri išsivystė po vienos Ateitininkų sąjungos vadovų pasisakymo. Sen-

(nukelta į 7 psl.)

Bolševikų invazija ir liaudies vyriausybė

Vincas Krėvė

11

Užkandžiavome beveik tylėdami. Matyt, mano palydovai tikrai buvo gerokai išalkę, nes valgė su dideliu pasigėrėjimu, gausiai užgerdami.

Gerai pasotinę alkį, Dekanozovas atsislošė į kėdės nugara.

- Draugas Molotovas jums labai nepatenkintas, - prabilo į mane. - Aš gavau barti.

- Tamsta manai, kad aš esu draugu Molotovu patenkintas? - atsakiau. - Žinai tamsta, ką man jis pareiškė?

- Žinau, - atsakė Dekanozovas. - Aš jau žinojau, kai jūs rengėtės į Maskvą, ką turėsite čia išgirsti.

- O tamsta, Dekanozovai, prisimeni, ką esi man kalbėjęs, kai reikėjo mane sugundyti dalyvaui Vyriausybėje?

- Tada buvo viena politinė situacija, dabar kita, - aiškinosi. - Politinės sąlygos visai pasikeitė.

- Už savo žodžius kiekvienas yra atsakingas, net ir politikas, - atsakiau jam. - Kas mane šiandien gali užtikrinti, kad sąlygos kaltos, o ne tamsta, sąmoningai man netiesą sakydamas.

Mačiau, kad Dekanozovas paraudo, smarkiai užsigavęs. Tai pastebėjo ir Vasiljevas ir tuojau įsikišo į mūsų pokalbį, stengdamasis sušvelninti padėtį.

- Draugas Dekanozovas yra gruzinas, o visi gruzinai yra atviro būdo ir nuoširdūs žmonės, kaip ir draugas Stalinas. Gruzinai nemoka veidmainiauti ir todėl kai kada būna šiurkštoki, - kalbėjo Vasiljevas. - Matai tamsta, draugas Dekanozovas, kaip ir visa mūsų Sąjungos administratyvinė galvėlė (golovka), yra iš tikrųjų tik vykdomasis komunistų partijos organas. Komunistų partija valdo Sąjungą, ji viena daro nutarimus, kuriuos visi turime vykdyti. Nei

aš, nei draugas Dekanozovas nepriklauso tiems, kurie nutarimus daro. Mes visi tik partijos nutarimų akli vykdytojai, todėl negalim būti kaltinami už partijos tikslų ir taktikos pakitėjimą. Draugas Dekanozovas buvo tuomet su jumis atviras ir nuoširdus, kaip ir dabar esame nuoširdūs...

- Vadinas, šiandien jūsų partija yra nusistačiusi pilnai įgyvendinti sumanymą atkurti "vieningąją ir nedalomąją" Rusiją (edninuju i nedelimuju Rossiju) senos caristinės imperijos ribose. Ką gi, matyti, su valgiu apetitas atsirado...

- Nekalbėk tamsta taip ir nemanyk taip, - sušuko net iš vietos pašokęs Dekanozovas. - Ne "vieningoji ir nedalomoji" mums rūpi, tik visa žmonių, viso pasaulio proletariatas. Turim viską suburti po vieną raudonąją vėliavą, - ir subursime! Šis Antrasis pasaulinis karas atiduos į mūsų rankas visą Europą, kaip nunokusį vaisių. Trečiasis karas, kurio neišvengsime, suteiks mums laimėjimą visame pasaulyje.

- Tai dar klausimas, - suabejojau. - Patsai draugas Molotovas man pritarė, kad Jungtinės Amerikos Valstybės mano būtinai įsikišti į šį karą. Kieno pusėje - aišku. Abejoju, kad, karą laimėjusios, panorėtų leisti jums įgyvendinti komunistinę santvarką visoje Europoje...

- Šioji valstybė dėl Europos su mumis nekariaus, galia jus užtikrinti, - tikino Dekanozovas. - Juo mažiau panorės kariauti dėl Pabaltijo valstybių, kurios jų akyse jokios vertės nesudaro. Ką, gal turite naftos versmės, aukso kasyklas? Ar gal jų kapitalai įdėti į jūsų pramonę? Ar gal sudarote jų prekių didelę rinką?..

- Aš tamstai atvirai paaiškinsiu, - pradėjo saldžiu balsu Vasiljevas. - Mūsų vadai labai atsargūs politikai. Mūsų partija visuomet stengiasi rimtai išnagrinėti kiekvieną klausimą, kurį gyvenimas, aplinkybės iškelia aiškinti, ir tik tada daro atitinkamus sprendimus. Mes pripratę gerai pažinti kiekvieną kraštą, to krašto žmones, jų būdą, papročius ir nuotaikas, jei numatome, kad toje ar kitoje plotmėje teks su jais turėti reikalų. Galia tamstai pasakyti, kad Tarybinė Sąjunga turi tik du rimtus priešu, su kuriais šiandien tenka skaitytis: tai Vokietiją ir Japoniją. Bet Vokietija bus nugalėta ir sužlugdyta be mūsų, o Japoniją įklimpusi. Kas liečia Jungtines Amerikos Valstybes, kuriomis jūs asmeniškai, visi Pabaltijo valstybių diplomatai,

- mes tai gerai žinome, - ir tų kraštų gyventojai labai pasitiki ir veltui pasitiki, - tai jos nesudaro mums mažiausio rūpesčio. Tiesa, šiandien šioji valstybė atrodo milžinu. Tik visas reikalas tas, kad šis milžinas nepagydomai sergas. Tamsta gal nežinai, kad Jungtinių Amerikos Valstybių gyventojas vis tiek, kas jis bebūtų - paprastas darbininkas ar politikos vadovas - nieku nesidomi, nieku nesirūpina, vien tik pinigų. Ten niekas nieko negerbia, nevertina: nei talento, nei mokslo, nei meno, vien tik dolerį. Doleris yra jų dievas, dėl kurio ten kiekvienas pasiryžęs parduoti ne tik savo krašto reikalus, bet savo draugų, tėvų ir net vaikų gerovę ir garbę... Bet ką sakau, ten niekas apie garbę net suprato neturi, nes ten vienintelis garbės šaltinis - tai tas pats doleris. Jungtinių Amerikos Valstybių gyventojai mėgsta kalbėti apie demokratiją, lygybę, laisvę ir net didžiulius tuos kitų akys. Bet niekas, išskyrus mus, nežino, kad šioji valstybė yra šlykščiausio nacizmo ir nelygybės kraštas. Anglosaksų kilmės gyventojai ten tikrai išitinkine, kad tik jie yra pilnaverčiai žmonės, turį teisę valdyti visus ir visiems viešpatauti, o kiti - tai tik juodo darbo gyvuliai. Germanų kilmės gyventojai, kurių ten labai daug, su didžiausia panieka žiūri į tuos, kurie nėra jų kilmės, kaip ir tinka vokiečiams, bet ir su didžiausia neapykanta į anglosaksus, kad jie nenori jų pripažinti sau lygiais... Vienu žodžiu, visi gyventojai yra susiskaldę į tautines kilmės atžvilgiu grupes, ir kiekviena grupė nekenčia kurios nors kitos, kurią nors kitą niekina...

- Niekur nėra pasaulyje tokio aštraus pasiskirstymo į luomus, - išvedžiojo Vasiljevas, - tokio aklo atsisirbojimo vieno luomo nuo kito ir dar labiau nuo visų gyventojų masių, kaip Jungtinės Valstybės. Suprantama, luominis pasiskirstymas ten irgi paremtas doleriu. Kurie turi susikrovę milijonus, nenori nieko bendro turėti su visais, kurie tu milijonų dar neturi. Kurie turi šimtus tūkstančių dolerių, nenori nieko bendro turėti su tais, kurie tu šimtų tūkstančių neturi. Jie su didžiausia panieka žiūri į visus, mažiau už juos pasiturinčius, ir su didžiausia neapykanta į tuos, kurie turi daugiau, negu jie, ir į savo tarpą jų neįsileidžia. Bendrai - dolerio gaudymas (pagonia za dollarom), neapykanta, pavydas - tai pagrindiniai

(nukelta į 4 psl.)

■ Šiaurės Airijos taikos derybos gali baigtis iki Kalėdų, jeigu provincijos partijos bus gana ryžtingai nusiteikusias, rugsėjo 28 d. pranešė Didžiosios Britanijos sekretorė Šiaurės Airijos reikalams Mo Mowlam. "Mes galėtume padaryti tai iki Kalėdų, jeigu žmonės tikrai to norėtų, jeigu būtų ryžtingi ir pasitikėtų vieni kitais per derybas", - sakė ji.

■ Leiburistų partijos konferencijos - pirmosios po triuškinančios pergalės prieš konservatorius gegužės rinkimuose - išvakarėse Didžiosios Britanijos ministro pirmininko Tony Blairo populiarumas pasiekė 93%. Tai rodo laikraštyje "The Independent" paskelbta apklausa, atlikta partijos užsakytu. Trys procentai apklaustųjų nebuvo patenkinti jo veikla, o keturi procentai neturėjo nuomonės.

■ JAV siūlo pašalinti Kroatiją iš Europos Tarybos, kaltindamos Kroatiją žmogaus teisių pažeidimais bei Deitono taikos sutarties nesilaikymu, ir ragina Europos Tarybą apsisvarstyti, ar nederėtų sustabdyti Kroatijos narystės šioje 40 Europos valstybių jungiančioje organizacijoje.

■ Šveicarijos rinkėjai balsų dauguma pritarė vyriausybės programai, pagal kurią medikams prižiūrint heroinas bus dalijamas užkietėjusiems narkomanams, kurie nesusgebėjo užbaigti reabilitacijos programų. Šveicarijos televizija pranešė, jog pirmieji rezultatai parodė, kad apie 70 rinkėjų referendumu dėl vyriausybės narkotikų politikos balsavo už heroino programą, kuri pradėta vykdyti dar 1993 metais.

■ Rugsėjo 27 d. Tailando aukštųjų ir žemųjų parlamento rūmų posėdyje buvo patvirtinta nauja šalies konstitucija, kurioje siekiama užkirsti kelią korupcijai, protekcionizmui.

Senosios literatūros vieta mūsų kultūrinėje sąmonėje ir mokykloje

(atkelta iš 2 psl.)

Mūsų santykis su savo tautos praeitimi, kartu ir su senąja literatūra, iš esmės gali būti trejopas: 1) jis gali būti pozityvus, 2) gali būti negatyvus ir 3) gali būti destruktivus.

Kada santykis pozityvus, išliks tradicinė vertybių sistema, nusitovėjusi jų gradacija. Tokiu atveju praeitis tyrinėjama ne tam, kad specialiai apverstum viską aukštyn kojom - kad staiga paskelbtum ką nors šventuoju ar nuvainikuotum buvusį karalių. Tokiu atveju tyrinėjimo uždavinys yra, pasiremiant naujais duomenimis arba naujais metodais ir argumentais, koreguoti įsisenėjusias nuomones. Pozityvus santykis suponuoja ir kritiškumą.

Nors kūrinys lieka toks, koks buvo, bet keičiasi jo buvimo prasmė. Keičiasi ne taip, kad juoda virstų balta, o balta - juoda, bet taip, kad blunkanti spalva paryškina ir pratrinama naujais atspalviais. Labai daug naujų atspalvių senojoje literatūroje surado pozityviai nusiteikusi jaunesnioji tyrinėtojų karta. Darius Kuolys, Eugenija Ulčinaitė, Dainora Pociūtė, Regina Koženiausienė, Audronė Žentelytė, Irena Skurdienė, Eglė Patiejūnienė, Aušra Jurgelėnaitė, Paulius Subačius, Sigita Narbutas, Giedrius Subačius, Roma Bončkutė, Artūras Tereškinas, Mikas Vaicekuskas (visų nesuminėsi!) atgaivino ir atjaunino senosios literatūros sampratą. Jų darbuose senoji literatūra suvokiama kaip įvairiakalbės literatūros visuma, susieta bendrų idėjų, bendrų epochos ženklų, funkcionuojanti plačiame europinės kultūros kontekste. Jų darbų dėka išryškėjo kultūros epochų kontūrai - Renesanso, Baroko, Klasicizmo, atsiskleidė joms būdinga pasaulėvoka, atsivėrė gilesnė daugelio kūrinių ir knygų prasmė. Senojoje literatūroje jie surado naujų vertybių, nepaneigdami tų, kurios jau buvo atrastos.

Pozityvus santykio prieštara yra negatyvus santykis. Daug kas (ypač dalis jaunimo) galvoja taip: kam mums grįžti prie Valančiaus ar Baranausko, ar juolab prie Mažvydo ir Daukšos - mums užtenka ir XX amžiaus literatūros. Ar netgi mūsų dienų literatūros! Anoji literatūra - pasenusi! Tačiau gal pasenome mes - ne literatūra. Žiūrėk:

kokia jaunatviška Maironio kūryba! Maironis jaunatviškai džiaugiasi, jaunatviškai liūdi, jaunatviškai piktinasi. O mes, kaip kokie seniai, viskuo nepatenkinami ir net nežinodami gerai, ko norime, tik niurname. Todėl senoji literatūra gali padėti mums atsijauninti.

Negatyvus požiūris į senąją kultūrą, senąją literatūrą išklibina istoriškumo principą ir išmuša iš po kojų tautiškumo pagrindus. Tuomet atsidaro durys savivalei, atveria Pandora skrynia. Tada viskas ima skeldėti - kaip pastatas, netekęs pamatų. Ima džiūti - kaip medis be savo šaknų. Tada natūralia kultūros tradiciją pakeičia mados, svetimos invazijos. Gal todėl atgimstančios tautos visados atkakliai ieško savo istorinių šaknų, ir juo tos šaknys gilesnės - juo tauta jaučiasi tvirčiau stovinti ant žemės.

Dviprasmiškas yra destruktivus santykis su praeitimi. Dažniausiai jis reiškiasi kaip praeities demitologizavimas. Sako, autoritetai trukdo žmogui būti savimi, trukdo kritiškai mąstyti, savarankiškai veikti - ir būtent dėl to reikia juos demitologizuoti, iš jų išsivaduoti. Bet tai klaidingas autoriteto vaidmens žmogaus gyvenime supratimas. Visi autoritetai turėjo savo autoritetus: Kanto autoritetas buvo Rousseau, Schopenhauerio autoritetas buvo Kantas, Nietzsche autoritetas buvo Schopenhaueris ir t. t. Autoritetas netrukdo, o padeda būti savimi - jis būna pavyzdys, kaip galima įprasmiti savo gyvenimą.

Taip pat sakoma, kad demitologizuoti praeitį būtina istorinio teisingumo vardu. Tačiau kada praeities įvykiai pavirsta mitais, o istorinės asmenybės - mitologinėmis figūromis? Kur ta riba, kurią peržengus patenkame iš realybės į mitų pasaulį? Ar menkinti įvykius ir žeminti asmenybes reiškia demitologizuoti?

Mitas esama realybę pakeičia norima realybė. Mes norime, kad Vytautas Didysis simbolizuotų Lietuvos valstybę, kad Jonas Basanavičius simbolizuotų lietuvių tautos atgimimą, kad Motiejus Valančius simbolizuotų savo tautai atsidavusį vyskupą ir t. t. (Bus daugiau)

Siekiant sustabdyti vis didėjančių nusikaltimų skaičių Lietuvos sostinėje, Vilniaus savivaldybėje įvyko konferencija "Stabdyk nusikalstamumą". R. Šuikos nuotr.

Mieli ALTo rėmėjai!

ALTo Pagalbinis Finansų komitetas, siekdamas sutelkti šiek tiek lėšų ALTo veiklai paremti, šio mėnesio pradžioje išsiuntinėjo mūsų lietuviškai visuomenei laiškus. Laiškuose buvo pilna ALTo veiklos informacija ir laimėjimų bilietėlių knygelė.

Laimingieji bilietėliai bus traukiami š. m. spalio 25 d. ALTo atstovų suvažiavimo metu.

Primername, kad bilietėlių šaknelės reikia atsiųsti iki spalio 15 d. Komitetas nuoširdžiai dėkoja tiems, kurie jau šakneles su auka

atsiuntė, dėkoja ir tiems, kurie dar atsiųs. Komitetas maloniai prašo, kad siųsdami šakneles pridėtumėte nors kuklią aukele.

Nežinodami adresu, ne visiems galėjome laiškus pasiųsti, todėl, jeigu kas norėtų prie šio kilnaus tikslo prisidėti, prašome kreiptis: Antanina Repšienė, 7236 S. Rockwell Ave., Chicago, Illinois 60629. Tel.: (773) 434-4645.

Širdingas lietuviškas ačiū!
**ALTo Pagalbinis
Finansų Komitetas**

Šiaurės Airijoje - istorinės taikos derybos

Vytas Rudavičius

Derėsis ir "Sinn Fein"

Neseniai netoli Šiaurės Airijos sostinės Belfasto esančiuose Stormonto rūmuose prasidėjo istorinės derybų dėl taikos Jungtinės Karalystės Šiaurės Airijos provincijoje, vadinamoje Olsteriu, maratonas.

Po dešimtmečius trukusios izoliacijos pirmą kartą prie derybų stalo buvo leista sėsti ir buvusiems didžiausiems Didžiosios Britanijos priešams - airių teroristų grupuotės IRA politinio sparno "Sinn Fein" atstovams.

Liepos mėnesį IRA atnaujino paliaubas, kurias buvo nutraukusi 1994-ųjų vasarį.

Po šešių savaitių "karantino" Londonas nusprendė, kad naujas

is ugnies nutraukimas yra tikras ir nuoširdus. Todėl "Sinn Fein" buvo atvertos iki tol užtrenktos taikos derybų salės durys.

Devynių mėnesių maratonas

Nuo dabar iki pat kitų metų gegužės, beveik 9 mėnesius, desimties Šiaurės Airijos partijų politikai, atstovaujantys dviem priešingai nusiteikusioms bendruomenėms, mėgins derybomis išspręsti tai, ko teroristų grupuotės nesugebėjo išspręsti ginklais ir bombomis.

Bus ieškoma atsakymo į kankinantį klausimą: ar įmanoma sukurti sąlygas ilgalaikės taikos, kuri būtų priimtina ir daugumą sudarantiems protestantams, ir mažumai - airių katalikams.

Šis didžiausias kruvinas konflik-

tas Vakarų Europoje tęsiasi jau 29 metus. Nuo jo pradžios 1968-aisiais jau žuvo apie 3100 žmonių. Vietos gyventojai šią ilgąmetę būseną, kai nevyksta karas, bet nėra ir taikos, pavadino vienu angliškų žodžių, beje, visada rašomu didžiąja raide, - "Troubles" (Bėdos).

Jei per derybų maratoną protestantų junionistų ir airių katalikų politikams pavyktų susitarti dėl tolesnio provincijos politinio valdymo, iki 1998 metų pabaigos turėtų įvykti visuotiniai rinkimai į naująjį regiono parlamentą. Iki tol visos sukarintos grupuotės privalėtų atiduoti savo nelegalius ginklus bei sprogmenų arsenalus.

Jei derybomis nebus rastas joks kompromisas, Didžiosios Britanijos ministras pirmininkas Tony Blair ir jo kolega iš Airijos Bertie Ahern yra pasirengę "peršokti per Ulsterio politikų galvas": provincijos gyventojams bus pasiūlytas bendras Londono-Dublino planas dėl jų savivaldos.

T. Blair siūlo savivaldą

Stengdamasis nenusileisti savo pirmtakui John Major, kuris Šiaurės Airijos problemai spėsti skyrė ypač daug dėmesio, T. Blair yra žūtbūt pasiryžęs išjudinti derybas iš mirties taško.

Londonui atrodo, kad idealiausias modelis Ulsteriui yra ne airių katalikų trokštama sąjunga su Airija ir ne junionistų norimas išlaikyti dabartinis statusas. Didžiosios Britanijos vyriausybė norėtų suteikti provincijai maksimalią savivaldą. Panašią į ta, kurią jau nusprendė turėti kitas istorinis Jungtinės Karalystės regionas - Škotija. (nukelta į 7 psl.)

Bolševikų invazija ir liaudies vyriausybė

(atkelta iš 3 psl.)

Jungtinių Valstybių visuomeninės santvarkos pamatai. Tokia valstybė nėra mums pavojinga nei kaip priešas, nei kaip draugas. Be to, mes nenorime ir niekuomet neturėsime reikalo norėti kariauti su ja. O jei ten susirastų, kurie svajotės neįvyktų. Kai pribręs reikalas, sugrįšime tą valstybę iš vidaus, pačių josios gyventojų rankomis. Su to visagalis dolerio pagalba.

Anglai, jei ir matytų sau pavojų iš mūsų pusės, gerai supranta, kad jie su mumis kariauti negali ir niekada vieni negalės. Galėjome turėti sunkumų tik su Vokietija, bet ji bus sutrypta ir pati pateks į mūsų rankas... Prancūzija jau sužlugdyta ir kaip militarinė pajėga niekuomet neatsigaus...

- Be to, ji seniai jau mūsų, - įterpė savo pastabą Dekanozovas. - Penkios dešimtys tūkstančių liaudies mokytojų komunistų ten jau seniai veikia mūsų naudai. Naujos prancūzų kartos jau mūsų. Ten jau seniai galėjome paimti valdžią ir savo rankas - ir paimsime, kai bus reikalas.

- Taigi matai tamsta, šiandien nėra pasaulyje tokių jėgų, kurios sutrukdytų mūsų partijai išsilaikyti Europoje, - kalbėjo toliau Vasiljevas. - Dabar tamsta turi patsai suprasti, kodėl pakitėjo mūsų partijos tikslai Pabaltijai valstybių atžvilgiu. Ju, taigi ir Lietuvos, ir Tarybinių Respublikų Sąjunga įjungimas yra vienas iš pirmųjų žingsnių tiems tikslams įgyvendinti. Mūsų partija negali toliau atidėlioti, nes antrą kartą tokių patogių sąlygų gali nepasikartoti. Mes norėtume, kad šie pirmieji žingsniai praeitų sklandžiai, be nereikalingo triukšmo. Latvija ir Estija nesukelia mums rūpesčių, bet visai kitaip yra su mūsų valstybe. Lietuva - katalikiškas kraštas, jos gyventojai, visa liaudis fanatiškai nepalankiai nusiteikę mūsų partijos atžvilgiu ir todėl čia turime laikytis didžiausio atsargumo. Draugas Molotovas žino, kad mūsų liaudis, ypač jaunoji karta, pasitiki jumis, todėl pageidautų, kad tamsta pasiliktum Vyriausybėje iki mūsų krašto įsijungimo į tarybinių respublikų šeimą. Jūsų pasitraukimas šiuo laiku būtų mums kol kas sunku liaudžiai išaiškinti...

- Arba turėtume paaiškinti jūsų išėjimą iš Vyriausybės tokiu būdu, kuris nesuteiktų jums malonumo, - pagrasino dar Dekanozovas. -

Protingiausiai tamsta pasielgsi, jei įstosi į mūsų partiją...

- Mums tai būtų labai malonu, net pasistengtume nevarginti jūsų formalumais, susijusiais su partijon įstojimu, - pritarė tam ir Vasiljevas. - Bet tai jau tamtos reikalas, kaip panorėsi pasielgti. Turiu pasakyti, kad draugas Molotovas dar pavadė mums prašyti jūsų, kad tiek jo, tiek ir mūsų pasikalbėjimai su jumis pasiliktų paslaptyste ir tuo reikalu nebūtų daroma jokių pranešimų, tiek viešai, tiek ir ministerių posėdyje, kadangi pasikalbėjimai vyko bendro pasitikėjimo ženklu.

Atsakiau, kad pagalvosiu, kaip turėsiu šiuo atveju pasielgti. Neslėpsiu, kad pasielgsiu, kaip pareikalaus mano krašto nauda.

- Jūsų krašto nauda draugiškai nuteikti liaudį mūsų siekimų reikalui, - pabrėžė Dekanozovas.

Tuo pasibaigė šis mūsų pasikalbėjimas. Mane nuvežė į mūsų atstovybę. Ir šį pasikalbėjimą atpasakojau Natkevičiui ir čia pat ji užfiksavo raštu "Pro memoria".

(GRĮŽES IŠ MASKVOS...)

Grįžęs iš Maskvos, pirmiausia pasikviečiau ministerį E. Galvanauką, su kuriuo drauge aptarėme padėtį. Išvados buvo liūdnos. Maskvos siekiami aiškūs: inkorporuoti Lietuvą į SSSR sąstatą, panaudojant tas pačias "demokratinės" priemones, kurias panaudojo inkorporuojant lenkišką Gudijos dalį, tai yra - pagaminti iš savųjų žmonių "Seimą", panaudojant klastą ir prievartą, kuris kreiptųsi į Maskvą su "prašymu" priimti kraštą "į socialistinių tarybinių respublikų šeimą". Vienu žodžiu, panorės čia suvaidinti tokią pat komediją, kurią suvaidino, prijungdami lenkiškąsias sritis. Todėl dabar svarbiausias mūsų uždavinys - trukdyti visais įmanomais būdais rinkimų į Seimą paskelbimą.

Nėra dar reikalo nusivilti, nes gali netikėtai atsitikti ir Maskvai nenugalimos kliūtys.

Jeigu negalėsime ilgai atidėlioti ir visgi būsime priversti rinkimus paskelbti, tuomet gyvas bus reikalas neišleisti iš savo rankų balsų suskaitymo kontrolę.

I mano pastabą, kad pasilikdami toliau Vyriausybėje būsime vėliau laikomi komunistų pagalbininkais Lietuvos nepriklausomybei sužlugdyti, Galvanaukas atsakė:

- Kada eina klausimas Lietuvos gelbėjimo, nėra reikalo kreipti dėmesio į tai, kas ir ką apie mus manys arba kalbės.

Čia pat iš Galvanauko sužinojau, kad man esant Maskvoje, Gedvilas, laikinai einas ministerio pirmininko pareigas, pasiskubino nutraukti draugiškumo sutartis su Latvija ir Estija, o taipogi pranešti Popiežiaus nuncijui, kad ne tik yra nutraukiamas konkordatas, bet ir diplomatiniai ryšiai su Vatikanu. Visa tai buvo padaryta be Ministerių Tarybos žinios.

Galvanaukui išėjus, tuojau paskambinau Gedvilui ir pareikalavau atvykti pas mane neatidėliojant.

Kai netrukus atvyko, trumpai jį painformavau apie tai, ką buvau išgirdęs Maskvoje iš Molotovo, ir paklausiau, ar žinojo apie Maskvos sumanymus anksčiau - tada, kai į minią kalbėjo, kad Tarybinės Sąjungos valdžia nemananti kištis į Lietuvos vidaus reikalus nei kėsintis keisti josios vidaus santvarką.

Kiek pasvyravęs pasakė, kad tuo metu jis buvo tvirčiausiai įsitikinęs, kad tokis iš tikrųjų yra Maskvos nusiteikimas Lietuvos atžvilgiu. Kai jis ejęs į vyriausybės sąstatą, jis buvo patikrintas, kad jokie Lietuvoje vidaus pakeitimai nenumatomi ir Tarybinės Sąjungos vyriausybė, padidindama savo pajėgas, nori tik apsaugoti Lietuvos savistovumą ir jos neutralitą, nes vokiečių vyriausybė būtų galėjusi tinkamu momentu okupuoti Lietuvą ir priversti ją dalyvauti kare, ypač jei tas karas netikėtai būtų nukreiptas prieš Tarybinę Sąjungą.

Tas prasme jis ir buvęs savo kalbą suredagavęs, ir jos tekstas buvęs aprobuotas Lietuvos komunistų partijos centro ir net Dekanozovo, kuris panorėjo iš anksto susipažinti su tuo, kas bus pasakyta.

Tik dabar, man jau į Maskvą išvykus, patyrė, kokia linkme pakrypo Lietuvos reikalai. Manęs, kad paskutinėmis dienomis turėjęs įvykti kažkokis susitarimas tuo reikalu tarp Maskvos ir Vokietijos ar gal net tarp Maskvos ir sąjungininkų, Vokietijos priešų, kurie ta auka panorėjo atitraukti Maskvą nuo Berlyno... Prisiminiau sau Britų atstovo žodžius ir pagalvojau, bene turi Gedvilas pamprotavimai tam tikro pamato.

Kaip senas komunistas, skundėsi toliau Gedvilas, jis patekęs į tokią klampynę, jog jam belieka tik ar iš proto išsikraustyti, ar nusisauti, ar laukti, kad jį kas nušautų.

Jis beveik kasdien yra komunistų partijos prievartaujamas, verčiamas vykdyti tokius pareidymus, kuriems visai nepritarias arba nesupranta jų tikslingumo. Iš jo komunistų partija reikalauja atleisti iš pareigų valdininkus, kurie, jo nuomone, neturėtų būti atleidžiami. (Bus daugiau)

ANTANAS A. JONYNAS

VIENIŠOJO VYNAS

Užmiršę kalbą ir susitikimo vietą
iš lėto leidos jie į tylų slėnį
ir sekė vieną tikėtai šuns šėšelis
ir sekė kitą tik nutilęs vėjas

jie leidos iš dviejų pasaulio pusių
ir krito kaip sudžiūvę lapai krenta
tik atsitiedama žolė šlamėjo
lyg būtų palytėta lengvo vėjo

paskui naktis sugėrė pilkus veidus
ir svaigdamas nuo šito keisto vyno
juos švelniai ir nedrąsiai apkabino

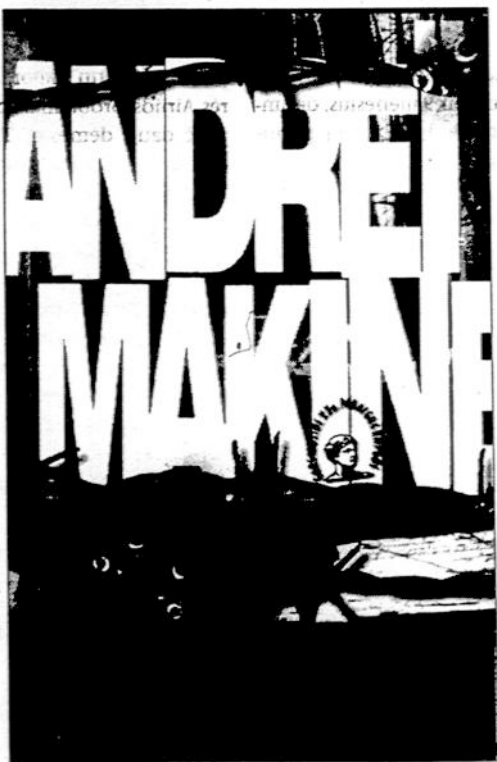
ir jie užsnūdo ir suglaudę galvas
išvydo dangų tyrą ir nekalną
ir jau nebegalėjo prisikelti

Vytautas
RubavičiusAtmintyje ryškėjančios
ateities galimybės

Andrei Makine
PRANCŪZIŠKAS TESTAMENTAS.
Vilnius: Tyto alba, 1996

Andrejaus Makine gyvenimas ir kūryba patvirtina romantinę mitologiją - kūrybai atsidavęs rašytojas galų gale sulaukia pripažinimo. Ši istorija svarbi kaip kultūros įvykis, patvirtinantis literatūrinės kūrybos, nesuinteresuoto, pasiaukojamo rašymo svarbą mūsų pasaulyje, kurį yra persmelkusios naudos, prekės,

dasi rašant. O pats rašymo procesas paremtas atminties darbu. Atmintis - tai ir yra "prarastas laikas". Tačiau tas "prarastas laikas" vienintelė galimybė rasti tam tikrai išvalgi, prasiveržti esmei, kuri atveria ateitį. "Aš" kuriamas prisimenant, nes tik prisimenant suprantama, tik prisimenant tie vienai ar kitaip

užmokesčio, pelno paskatos. Už savo ketvirtąją knygą "Prancūziškas testamentas" (visas jau rašė mažyčiame kambarelyje, gyvenamas pusbadžiu) rašytojas praeitų metų pabaigoje gavo dvi pačias žymiausias Prancūzijoje literatūrinės premijas - Goncourt'ų ir Medici. A. Makine - sibirietis, į Prancūziją atvyko 1987 metais. Pasak kritikų, jis rašo nepriekaištinga prancūzų kalba, o šis komplimentas daug sako, nes prancūzai garsėja nepaprasta pagarba savo kalbai, kurią išpuoselėjo galinga literatūros tradicija.

A. Makine savotiškai tęsia prustišką romaninio pasakojimo tradiciją, kuri vienaip ar kitaip yra paveikusi visą dabartinio romano raidą. Tik jis nepakyla iki M. Proustui būdingų psichometafizinio išvalgi ir šitai lyg kompensuoja poetinėmis pajautomis. Prustiškasis pasakojimas dvasinę veiklą, sąmonės laiko tėkmę susieja (kartais ir tapatina) su rašymu, ženkla, o rašymą - su asmenybės, "Aš" kūrimu. Asmuo, asmens tapatingumas, "Aš" nėra kieno nors visiems laikams suteikta duotybė - šitai ran-

rijų nuotrupos ir, suprantama, pati prancūzų kalba. Vaiko sąmonėje - gyva prancūzų istorija (čia visai nesvarbu istorinis teisingumas ar pagrįstumas; svarbiausia - išpūdis, išvalgi, praregėjimas, blykstelėjimas, kitaip tariant, nesąmoningos sąsajos su kitu, nekasdieniu pasauliu). Taip pamažu jau rašytojo sąmonėje susiklosto šeimos istorijos mozaika, kurioje regimos esminės visos sovietų Rusijos slinktybės bei konvulsijos. Beje, rusų kritikai, kalbėdami apie A. Makine fenomeną, linkę prikišti jam paniekiamą ar konjunktyrinių savo šalies žmonių, valstybės vaizdavimą. Nei paniekos, nei žiūrėjimo iš aukšto nepastebėjau, nebent konjunktyriniu šiandien būtų laikomas apskritai ruso mentaliteto vaizdavimas, kai kurios istorinių įvykių interpretacijos.

Atminties "išrašymas" yra pagrindinis savižinos būdas, kuris tik ir gali susieti su tikrove. Savyje atrandama tai, ką galima pavadinti "tikrąja natūra". Gilinimasis į senelės prancūzišką praeitį vėliau pasirodo esąs likimo brėžiamas ateities kelio kontūras. Vaizduotė lyg nulipdo savąj vidinį žmogaus pavidalą, kuriam ateitis palieka tam tikras galimybes. Žmogaus savikūra yra sykiu savęs projektavimas (nesąmoningas) ateitin ir ateities galimybių ryškinimas. Suvokiant save, veriasi tikroji ateitis. Šitai yra svarbiau nei vadinamieji tikrovės "faktai". Ir nors pasakotojas mena, jog "visu savo neįtikimu tikrovę smarkiai prano ko literatūra", tačiau jis pats jau yra literatūros, atminties padarinys. Literatūra neneigia gyvenimo, neverčia atsiriboti nuo jo, literatūra, rašymas teikia galimybę suvokti save gyvenanti, įsisąmoninti patį save ir šitai įtvirtinti savo kelią. Tokį sąmonės laiko srauto suvokimą filosofijoje įtvirtino S. Kierkegaard'o, fenomenologijos ir M. Heideggerio tradicija, neatmeta jo ir J. Derrida dekonstruktyvizmas, tik čia iškeliamas subjekto, "Aš" daugialypiškumas, nestabilumas, atsiskaitinis "ženkliskumas".

Vaikystėje prancūziškumas buvo įsivaizduotas. Bręstant realus gyvenimas daug ką savaip koregavo. Jaunuoliui reikėjo pritapti prie aplinkos, nes jis labai jau skyrėsi nuo savo bendraamžių. Tikrovė savaip sureikšmino prancūziškus išpūdžius - iš pradžių juos lyg "įžemindama". Gyvenimo tikrovė herojų padėjo pajusti jo teta: "ši moteris atsivežė su savim sunkų rusiško gyvenimo dvelksmą - keistą žiaurumo, gaudulio, girtumo, netvarkos, nenugalimo gyvenimo džiaugsmo, asaro, nuolankaus vergiškumo, buko užsispyrimo, netikėto subtilumo mišinį... Ir vis nuostabiau man atsiskleidė gyvenimo įvairovė, anksčiau nuolat temdoma Šarlotės pasakojimu apie Prancūziją" (p. 135). Tačiau prancūziškoji esmė jau veikia savaime, nes ji paryškina šiaip jau neįjaučiamus esminius gyvenamos tikrovės aspektus, padeda iškelti tam tikras moralines kolizijas.

Pasakotojo sąmonė nuolat "suka ratus" apie kai kuriuos praeities įvykius, faktus, išpūdžius. Iš pradžių jie lyg nugrimzdę atminties tėkmėje, vėliau skaitant taisyti pastebi, jog jie kartojasi, tačiau negali nujaušti - kodėl? Staiga pasirodo, jog kaip tik tas vaizdas ir skatinio herojų suvokti tam tikrą savo bruožą, vieną savojo pavidalo aspektą. Jau pats kartojimas yra svarbus asmenybės savikūrai. Tokia sąmonės "ratiška" tėkmė (gal - tėkmė ratiškas?) yra būdinga prustiškajam pasakojimui. Paminėsiu vieną svarbiausių "ratų" visame "Prancūziškame testamente". Jau vaikas būdamas herojus aptiko nuotrauką, kurioje tarp pažįstamų

stovėjo nepažįstama moteris su mažyliu ant rankų. Niekaip jam nepavykdavo sužinoti, kas ta moteris, o nuotrauka keistai vis išskildavo atmintį. Ir tik paskutiniame Šarlotės laiške, kurį pasakotojas gavo po jos mirties, paaiškinama, jog "ta moteris, kurios vardas ir pavardė - Marija Stepanovna Dolina, buvo tavo motina". Ryškėja nauja savęs "perrašymo" perspektyva, tačiau ta galimybė, kurią jam "suteikė" prancūzė senelė ir kurios dėka jis atsidūrė Paryžiuje ir parašė knygą, jau yra tapusi realybe.

Sąmonės tėkmėje įvykiai įgauna prasmę susisiedami su atminties vaizdiniais. Herojus paauglys ilgai prisimena pirmąją mergaitę ir keistą jausmą viskam pasibaigus: norėjosi tuoj nueiti, gal net smogti tai mergaitei. Po daugelio metų senelė jam papasakojo, kaip ji buvo išprievartauta Vidu-

rinėje Azijoje, kur buvo komandiruotas jos vyras. Paskutinis niekinęs ją jaunuolis ieškojo durklo, norėdamas ją užmušti, tačiau tas buvo įstrigęs apdaro klostėse. Kadangi draugai jau sėdėjo balnuose, tai ir paskutinis tik iššovė ir nujojo. Ir staiga pasakotojas supranta, jog anas prievartautojas patyrė tokį pat jausmą kaip ir jis su ta mergaite. Jis nejautė neapykantos, tačiau po tokios sueities visai paprasta nužudyti.

Šios knygos vaizdai, jų sąsajos šėbėtinai lengvai aktyvina skaitančiojo sąmonę: kyla vaikystės įvykių atitikmenys, nušvinta seniai skaitytų knygų puslapiai, suraibuliuoja sąsąmonėn nugrimzdę potyriai. Knyga pastūmėja savęs link, paskatina pažvelgti į save - mummyse glūdi mūsų ateitis.

Kodėl į Lietuvą nuvykti
nepavyko

Lietuvos nacionalinė filharmonija Vilniuje naują sezoną rugsėjo 20 d. pradės (kai šis

galėtų tą padaryti.

Prezidentui Algirdui Brauskui 1993 m. atvykus į Jung-

Montserrat Caballe

straipsnelis pasirodys "Darbininke", vietoje "pradės", reikės skaityti "pradėjo", su viešnia iš Ispanijos, viena iš aukščiausiai iškilusia operos žvaigžde, dainavusia ir Metropolitan operos teatre, New Yorke, sopranu Montserrat Caballe. Jos gastrolėmis Lietuvoje pasirūpino Filharmonijos direkto-

rius Gintautas Kėvišas. Montserrat Caballe Lietuvoje atliks tik vieną koncertą, į kurį bilietų kainos - nuo 100 iki 500 litų!

Ta proga man prisiminė ne tik Metropolitan, bet ir kitose, gar- sių pasaulinių operų scenose, pagrindinius vaidmenis atliekan- ti, lietuviškos kilmės, sopranas Carol Vaness, tikroji pavardė - Vyšniauskas.

Pirmieji ryšiai su Carol Vaness pradėti gegztį apie 1991 metus. Ji savo lietuviškos kilmės neišsiginė. Muziko Vytauto Strolis ir fotomenininko Vytauto Maželio pastangomis, jai buvo parūpinta ir lietuviškos muzikos gaidų.

1993 m. Lincoln Centre, Alice Tully Hall, New Yorke, po ten įvykusio Carol Vaness rečitalio, būrelis lietuvių nuskubėjo į "Green Room". Ten ją pasveikino, iškėlė gėlių, A. Sutkaus fotografijų albumą "Daina Lietuvai" ir sugiedota "Ilgiausių metų". Nesitikėjusi tokio pagerbimo, ji buvo sujaudinta, džiaugėsi ir dėkojo. Užklausta, ar ji nenorėtų aplankyti Lietuvą ir ten pakoncertuoti, atsakė, jog maloniai

jog Carol į Lietuvą atvyks 1994 m. birželio viduryje. Deja, Carol Vaness į Lietuvą nenuvyko. Būtų įdomu patirti, kokios priežastys ir atsiradusios kliūtys pastojai jai kelią. Gal kartais dr. Juozui Kazickui tai būtų žinoma?

Šiuo metu Carol Vaness dainuoja San Francisco operoje. Teko patirti, kad ten gyvenantieji lietuviai, operos mėgėjai, žadėjo su ja susitikti ir ją pasveikinti. Metropolitan operoje New Yorke 1997-98 metų sezono metu Carol Vaness bus galima išgirsti (o ir matyti) W. A. Mozart operoje "La Clemenza di Tito" lapkričio 26, 29 bei gruodžio 3 ir 6 dienomis.

Carol Vaness yra padariusi daug įvairių muzikos įrašų. Muzikologas Vytautas Strolia į savo ruošiamą "Lietuvių diskografiją" skyriuje "Lituanica-lietuviai, Lietuva nelietuviškuose tiražiniuose garsinių įrašų leidiniuose" yra įtraukęs su Carol Vaness pagamintus 25 kompaktiniuose diskuose (CD) įrašus.

P. Palys

Rašytojai ir leidėjai nepatenkinti
įstatymo pataisomis

Lietuvos Respublikos Seime rugsėjo 16 d. buvo pristatytos Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo pataisos. Jomis siūloma panaikinti šio mokesčio lengvatų knygų spausdinimui, leidybai, platinimui, darant išimtį knygoms, turinčioms švietimo ir mokslo arba kultūros ministerijų ekspertų komisijų privalomus grifus.

Anot Lietuvos knygų leidėjų, tokia įstatymo pataisa 50 proc. pabrangintų knygas, būtų dirbtinai brėžiama riba tarp visuomenės švietimui ir kultūrai reikalingų knygų ir kitos literatūros, neišvengiamai prasidėtų

knygų skirstymas į "geras" ir "blogas". Leidėjai kreipėsi į Lietuvos Respublikos Prezidentą, Seimą ir Vyriausybę, prašydami nepanaikinti šio mokesčio lengvatų knygų spausdinimui, leidybai ir platinimui.

Atvirą laišką pasirašė rašytojai J. Aputis, J. Avyžius, S. Geda, J. Marcinkevičius, Lietuvos leidėjų asociacijos prezidentas V. Akelis, Lietuvių PEN centro prezidentė G. Čepinskienė, Vilniaus universiteto Knygotyros katedros vedėja D. Kaunas, Lietuvos spausdininkų asociacijos prezidentas R. Markovas, Lietuvos rašytojų sąjungos pirmininkas V. Sventickas ir kt.

- Airijos sostinėje Dubline

atidaryta žymaus lietuvių fotomenininko Antano Sutkaus darbų paroda "Basų kojų nostalgija". Parodos atidarymo išvakarėse oficialiai įkurta Airijos ir Lietuvos draugija, kuriai vadovaus gamtosauugininkas Jack O'Sullivan. Mūsų šalyje veikiančiai Lietuvos ir Airijos draugijai vadovauja Lietuvos muzikos akademijos profesorius Donatas Katkus.

- Lietuvoje minimos šešioliktojo amžiaus europinio masto diplomato, vokiečių teologo, jėzuito Šv. Petro Kanizijaus mirties 400-osios metinės. Jis rašė katekizmus, teologijos veikalus, rūpinosi švietimo sistema, įsteigė nemažai kolegijų, per kitus asmenis įtakoją ir Vilniaus universiteto įkūrimą. Apie garsų pirmos kartos Jėzaus draugijos tėvą Šv. Petrą Kanizijų pasakoja kilnojamoji paroda iš Vokietijos, veikianti Vilniaus universiteto Šv. Jonų bažnyčioje. Jo pagerbimui skirtos tarptautinės mokslinės konferencijos vyks Vilniuje ir Kaune.

- Lietuvos Seimo rūmų fojė atidaryta Vilniaus Naujamiesčio moksleivių namų jaunųjų dailininkų darbų paroda "Pasaulis kaip mokykla". Ji skirta šiemet minimam Lietuvos mokyklos 600 metų jubiliejui. Parodos atidaryme dalyvavo Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis, jo pavaduotojai Arvydas Vidžiūnas ir Romualdas Ozolas, keletas parlamentarų. Naujamiesčio moksleivių namų meninio ugdymo, dainavimo būrelius, klasikinio baleto, teatro studijas lanko maždaug 100 vaikų.

- Filosofas Tomas Berkmanas Mikieriuose, Anykščių rajone, taip pat nacionaliniame Andrioniško muziejaus "Ala" patalpose skaitė paskaitų ciklą "Aukštaitiškojo Lietuvos meno ypatybės ir gamtovaizdis: epikūrinis požiūris". Filosofui oponavo Dr. Vestavičius-Pochliobkinas (Gorkis, Rusijos Federacija).

- Rugsėjo 14-21 dienomis Lietuvoje jau trečią kartą vyko Europos paveldo dienų renginiai. Šiemet jie skiriami Lietuvos dvarų ir rūmų kultūrai. Koncertai, ekskursijos, parodos pagal Europos paveldo dienų programą vyks visoje Lietuvoje, ke-liolikoje žemaitijos, Aukštaitijos, Dzūkijos ir Suvalkijos dvarų, rūmų ansambliu.

- Ministras Pirmininkas Gediminas Vagnorius pasveikino poetą, esėistą, vertėją, Yale universiteto profesorių Tomą Venclovą 60-mečio proga, praneša ELTA. "Sveikinu Jus jubilejaus proga kaip plačių ir toliaregiškų pažiūrų publicistą ir esėistą, mokslininką - semiotikos idėjų pirmąją kregždę Lietuvoje - ir poetą, pasirinkusį originalų ženklinės kultūrinės poezijos kelią", rašoma sveikinime.

- Rugsėjo 25-ąją žinomam amerikiečių prozininkui, Nobelio premijos laureatui Williamui Faulkneriui (1897-1962) būtų sukakę šimtmetis. Ir nors šiandien tikriausiai joks autoritetas nepakartotų 1940-aisiais J. P. Sartre pasakytos frazės "Faulkneris - Dievas prancūzų jaunomenei", žymusis "sąmonės srauto" kūrėjas tebėra prisimenamas, vertinamas ir verčiamas.

- Rugsėjo 24-ąją knygynas "Septynios vienatvės" Kaune atšventė vienerių metų sukaktį. Knygyno šeimininkas poetas Kęstutis Navakas ta proga surengtame vakare supažindino svečius su knygyno veikla.

Skaitytėjai rašo "Darbininkui"

Dar kartą apie Vilniaus konferenciją

Andrius Gedris

Brazausko valstybių galvų konferencija yra tiesiog labai didelė klaida. Bet turio prisipažinti, kad kadaise būčiau sutikęs su tokia žingsniu, nes tokia idėja tikrai labai gražiai skamba. Juk Lietuvos vardas vėl atsirado pasaulio spaudoje, Vilnius vėl gaus "face-lift", Vilniaus gyventojams turėtų būti bus ekonominių pliusų, Lietuvai gal atsirastų vienas kitas naudingas ekonominis ryšys, ir t.t.

Deja, ši konferencija sudaro proporcingai milžiniškas problemas, kurios ypač kompromituos Lietuvos diplomatinę padėtį bei svarbiausius jos interesus. Pirmiausiai noriu atkreipti dėmesį į vieną svarbų faktą - ši konferencija neturi aiškiai nustatyto tikslo. Jai duotas (gan apgaulingas) pavadinimas - "(...) Saugumo Garantant". Bet nėra aišku, kaip ši konferencija "garantuos" Lietuvos saugumą arba regiono stabilumą/saugumą. Kam reikia šios konferencijos, jei jau egzistuoja (tas pačias, bei kitas valstybes apimanti) OSCE? Ar šis OSCE duplikatas/falsifikas

tas pritaikytas buvusiai Maskvos įtakos sferai bus pajėgesnis už jo dantų neturintį originalą? Realistiškai, ar šita "talk shop" kaip nors prisidės prie Lietuvos sau-

Vilniaus konferencijos metu.

R. Šuikos nuotr.

gumo? Prie rytų Europos saugumo?

Ši konferencija kaip tik nėra joks saugumo garantas (karinis aljansas). Šia konferencija galima klasifikuoti kaip "collective security arrangement" (dėl to,

kad mano galimybės išsireikšti lietuviškai yra gan menkos, aš nemoku kaip "collective security" išversti į lietuvių kalbą. Gal "kolektyvinis saugumas"? "Collective security" žymiai skiriasi nuo tradicinio aljanso (pav., NATO). Tradicinis aljansas labiau už "collective security" tarnauna kaip saugumo garantas. Istorijoje "collective security" yra pasižymėjusi dėl savo nepajėgumo įveikti konfliktus. "Collective security" net ir prisidėjo prie šio šimtmečio didžiausių tragedijų. Dėl skirtumo tarp "collec-

security" (p. 249).

Tad, Brazausko balius negarantuos nei Lietuvos, nei rytų Europos saugumo. Tiesiog gaila, kad Brazauskas šito nesupranta ir davė tokį vardą šiai konferencijai. Todėl, kad Lietuvos valstybės galva jai atnešė šitą "saugumo garantą" ar jai tebeapsimoka stoti į NATO? Kaip NATO valstybės reaguos į šitą "garantą"? Ar Lietuvai bus sunkiau ar lengviau stoti į NATO dabar, kai jos saugumas yra taip tvirtai "garantuotas". Aš rimtai bijau, kad Brazauskas sukompromituos Lie-

lansuotos. Rusija bus galingiausia dalyvė ir, reikia manyti, kad ji sieks savo interesų įgyvendinti, net ir kur tie interesai susidurs su kitų dalyvių interesais. Svarbiausi konferencijos nutarimai bei jų įgyvendinimas prik-

lausys nuo Rusijos sutikimo. Tad ir jei šita konferencija taps "saugumo garantu", tą garantą suteiks Rusija. Atrodo lyg Brazauskas priėmė ankstesnį Rusijos siūlymą "garantuoti" jos šešelyje (nukelta į 8 psl.)

NEW YORK -- VILNIUS

Žiemos kainos prasideda spalio 1 d. - Oct. 1st.

\$550 plius mokesčiai

NY - VILNIUS - NY

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161

800-77-VYTIS

Internet <http://www.travelfile.com/get/vtours.html>
E-Mail: VYT TOURS EARTHLINK. NET

atlanta IÉ, Inc.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ.

OCTOBER PICK-UP SCHEDULE

October 2	Kearny, NJ	11-12 noon
October 7	Paterson, NJ	1-2 pm
October 9	Putnam, CT	1-2 pm
October 10	Newark, NJ	11-12 noon
October 11	Philadelphia, PA	11-12 noon
October 13	Brooklyn, NY	12-1 pm
October 14	Whiting, NJ	1-2 pm
October 16	New Britain, CT	11-12 noon
October 23	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
	Kearny, NJ	11-12 noon
	Paterson, NJ	1-2 pm
	Newark, NJ	11-12 noon

For more information call 914-258-5133
718-348-4709

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$599 r.t.

One way to Vilnius \$480

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

- SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ
- Pagalba Lietuvai - Gift of Hope
- Skambučiai į Lietuvą - 62 c/minutę
- Pinigų pervedimas į Lietuvą
- Didžiausia lietuviška parduotuvė "DOVANA"

OCTOBER PICK-UP SCHEDULE

Lowell, MA	OCT. 10	12-1 PM
Lawrence, MA	OCT. 10	2-3 PM
Nashua, NH	OCT. 10	4-5 PM
Worcester, MA	OCT. 11	12-3 PM
Centerville, MA	OCT. 15	3-5 PM
Brockton, MA	OCT. 16	3-5 PM
Putnam, CT	OCT. 17	1-2 PM
Providence, RI	OCT. 17	4-6 PM
Waterbury, CT	OCT. 18	9:30-11 AM
Hartford, CT	OCT. 18	12-2 PM
Norwood, MA	OCT. 20	5:30-6:30 PM
Kennebunkport, ME	OCT. 21	1-2 PM
Albany-Schenectady, NY	OCT. 23	7-8 PM
Binghamton, NY	OCT. 24	9-11 AM
Scranton, PA	OCT. 24	12-1:30 PM
Frackville, PA	OCT. 24	5-6 PM
Philadelphia, PA	OCT. 24	5-6 PM
Brooklyn, NY	OCT. 25	12-3 PM
Washington, DC	OCT. 26	1-4 PM
Baltimore, MD	OCT. 26	5:30-6:30 PM
Bridgeport, CT	OCT. 27	9-10 AM

KALĖDINIS KONTEINERIS IŠVYKS
SPALIO 28 DIENĄ

tive security" ir tradicinio aljanso, kviečiu perskaityti Henry Kissingerio knygą "Diplomacy" (New York: Simon and Schuster, 1994). Šita knyga labai gerai išaiškina visas problemas, susijusias su "collective security". Viena citata: "The concept of collective security was so general as to prove inapplicable to circumstances most likely to disturb the peace." (p. 246) ir kita naudinga citata: "In the end, collective security fell prey to the weakness of its central premise - that all nations have the same interest in resisting a particular act of aggression and are prepared to run identical risks in opposing it. Experience has shown these assumptions to be false. No act of aggression involving a major power has ever been defeated by applying the principle of collective

tuvos pagrindinį užsienio politikos siekį - NATO narystę.

Brazauskas faktiškai sugrąžino Lietuvą Rusijos įtakos sferai. Ar tai buvo padaryta iš nostalgijos impulso, ar iš tarptautinės politikos nesupratimo, ne visai aišku. Paprasčiausiai, galingiausia dalyvė tokias tarptautines foras dominuoja. Todėl, kad nei JAV, nei ES toje konferencijoje nedalyvaus, dalyvių jėgos nebus suba-

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296 - 4130

AMERICAN TRAVEL SERVICE
Patikimiausia ir ilgiausiai veikianti lietuvių kelių agentūra Amerikoje.
Parūpiname bilietus į Lietuvą patogiausiais maršrutais ir pigiausiom kainom. Sutvarkome Jūsų atostogas į visas pasaulio šalis bei užsakome pačias įdomiausias keliones laivais.
Royal Caribbean 7 naktų kelionė laivu golfininkams balandžio 26 -- gegužės 3, 1998
Princess Cruises Love Boat 12 dienų kelionė į Aliaską birželio 11 - 22, 1998
Užsiregistruojant iki lapkričio 15 d. duodame specialią nuolaidą
AMERICAN TRAVEL SERVICE
9439 S. Kedzie Ave. Evergreen Park, IL 60805-2325
Tel. 708-422-3000 arba 1-800-422-3190
FAX 708-422-3163

PASINAUDOKITE PAPIGINTOMIS KAINOMIS

žiema ir pavasarį, skrisdami į
Vilnių ir Rygą!

Mes taip pat siūlome patogius skrydžius ir keliones
laivu į Karibų salas, Australiją, Aziją ir Europą.

Dėl daugiau informacijų skambinti:

AIREX TRAVEL AGENCY

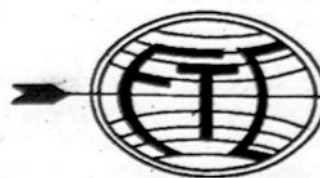
382 Broad Ave.

Leonia, NJ 07605

(201) 944-1273 (800) 955-7370 (201) 947-2189

MES SIŪLOME

**PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ
IŠ BET KOKIOS VIETOVĖS
AMERIKOJE AR KANADOJE**

Ferrante Travel Center

135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650

(800) 654-2432

(201) 592-8780

Dainava. Po keturiasdešimties metų

(atkelta iš 3 psl.)

draugių stovykloje sutikau daug draugių, gabių ir išsilavinusių žmonių. Buvau laimingas, kad tarp jų turiu daug artimų draugų!

1957-aisiais idilišką Dainavos tylą kartkartėmis trukdydavo švilpukų garsai, šios Sendraugių stovyklos kaimiška ramybė nuolat pertraukdavo rago trimtavimas. (Tokie garsiniai perspėjimo ragai - klaksonai paprastai naudojami motorlaiviuose.) Šaižūs rago signalai kartais iki ašarų išgašdindavo netoli buvusius mažamečius vaikus. Žinoma, ir tada, ir dabar šie "instrumentai" skelbė stovyklautojams vis naują veiklos fazę gerai suplanuotos dienos ritme. Ir prieš 40 metų, ir dabartinė stovykla turėjo daugybę programų, ir didžiulį kiekvieno stovyklautojo troškimą visur dalyvauti.

Dainavos stovykloje ir 1957 m., ir 1997 m. buvo keliamos ir nuleidžiamos JAV ir Lietuvos vėliavos, ir šių ceremonijų metu buvo giedamas Lietuvos himnas. Sendraugių stovyklautojai vėliavos nuleidimo metu giedodavo Ateitininkų himną.

1957 m. Lietuva nebuvo laisva, ir viso pasaulio lietuviai numatė, kad reikės ilgos kovos, kad būtų sugrąžinta nepriklausomybė; 1997 m. Lietuva yra laisva, ir lietuviai abipus Atlanto sunkiai gali pamiršti sovietinę Lietuvą.

1957 m. ėjo maždaug aštuntieji mano tėvų, kartu su tūkstančiais kitų lietuvių, priverstų pasitraukti, gyvenimo metai JAV žemėje; tada jie nežinojo kada galės sugrįžti į laisvą Lietuvą. 1997 m. skaičiuojame irgi maždaug aštuntuosius metus, kai Lietuvoje prasidėjo sėkmingas judėjimas dėl nepriklausomybės; šiandien daugelis mano tėvelių kartos Amerikos lietuvių nesirytža grįžti į Lietuvą ar net aplankyti. (Nors mano tėvai kasmet sugrįžta gyventi, o kiti pažįstami net visam laikui ir net dirbti į Lietuvą!)

1957 m. Amerikos lietuviai turėjo du pragmatiškus tikslus, primygtinai reikalaujančius išlaikyti lietuvių: su Amerikos lietuvių bendruomenės parama geriau prisitaikyti bei veikti Amerikos visuomenės aplinkoje, ir palaikyti gyvą viltį - ir net priartinti galimybes - atgauti Lietuvos nepriklausomybę. Dainavos stovyklos įkūrimas buvo vienas iš puikiausių pavyzdžių, įrodančių šių siekių rimtumą ir nuoširdumą. Šiandien, be abejonės, daug Amerikos lietuvių dar vis tebesistengia išlaikyti lietuvių kultūrą, bet mažiau iš jų tai daro turėdami geriau prisitaikyti prie Amerikos gyvenimo sąlygų. Žinoma, visai nebeliko tokių, kurie tai darytų dėl Lietuvos nepriklausomybės atgavimo. Man atrodo, kad daug Amerikos lietuvių yra labiau pasižavėję ju gerai įsitvirtinusiems Amerikos lietuvių bendruomenėi ir mažiau naujai, laisvai, posovietinei Lietuvai, dėl kurios jie atrodo sutrikę ir pasimėtę. Kokią lietuvių kultūrą jie siekia išsaugoti iš tikrųjų? Amerikos lietuvių kultūrą? Ar tą, posovietinėje Lietuvoje tebegyvuojančią? O galbūt tą, kuri nėra visiškai Amerikos lietuvių ir nėra visiškai posovietinė Lietuvos?

1957 m. nedaugelis lietuvių emigrantų numatė, kaip jų bendruomenė ir kaip lietuviybė sumažės ir susilpnės Amerikoje vos po kelių kartų. 1997 m. Amerikos lietuviai gerai supranta, kaip smarkiai sumažėjo jų bendruomenė ir kaip tirpsta lietuviybė paskutiniaisiais dešimtmečiais. Šiandien aiškiai galima numatyti, kad panašiai, ir dar greičiau, lietuviybė nyks dar po kelių generacijų. Kas tai įrodo? Lengva atsakyti klausimu: kur yra jaunimas? Tačiau negalime

atmesti to fakto, kad šiandien Lietuva yra laisva ir kad pastaraisiais metais vyksta naujas lietuvių emigrantų antplūdis į Ameriką, siūlantis naują viltį testuoti ir išlaikyti, o gal net ir atgaivinti lietuvių kultūrą Amerikoje!

Be abejonės, Dainavos stovykla gyvuos ir klestės dar ilgiau kaip svarbus lietuvių kultūros centras Amerikoje. Stovyklos ir jos programų didžiausias dėmesys tebėra ir bus skirtas jaunimui - padėti Amerikos lietuvių vaikams suvokti, vertinti ir išlaikyti tautinės kultūros vertybes. Šio darbo sėkmę didžia dalimi lems, kaip plačiai naujieji lietuvių emigrantai bus sutikti ir įtraukti į bendruomenę ir kaip plėsis Amerikos lietuvių puoselėjami ir tvirtinami bei kuriami nauji ryšiai su Lietuvos atskirais žmonėmis ir institucijomis.

Niekam iš paskutinių Sendraugių stovyklos nereikia priminti, kad tebėra ir tikroji Dainava. Tas faktas, kad vienos savaitės stovykloje surengtos net trys paskaitos (iš šešių) apie Lietuvos gyvenimą, rodo Amerikos lietuvių didelį susidomėjimą, rūpinimąsi šiandienine Lietuva.

"Sendraugių" sąvoka akivaizdžiai siūlo seniems draugams, užaugusiems Amerikos lietuvių bendruomenėje, pasidalinti Lietuvos naujienomis. Visos šios naujienos tampa dar vertingesnės, kai pateikiamos remiantis asmeniniu patyrimu iš Lietuvos. Kviesčiau ir kitų Amerikos lietuvių bendruomenės organizacijų (skautų, šokių ir dainų ansamblių, lietuvių studentų, sporto klubų ir t. t.) buvusius ir dabartinius narius - jeigu dar taip nedaro - panašiai susiburti vienos savaitės stovyklai, ypač Lietuvos.

Jei stipriausia trauka tam būtų senų draugų noras vėl susitikti, pasidalinti naujienomis apie save bei šeimą ir juos vienijantis bendrumo jausmas - lietuviška kilmė.

Iš anglų kalbos vertė
Olga Čapienė

TIK DARBININKAI
Jūs galite rasti naujaušius žinių iš Lietuvos ir viso pasaulio.

Šiaurės Airijoje - istorinės taikos derybos

(atkelta iš 4 psl.)

Numatyti derybų principai

Per prasidėjusias derybas, be vietos partijų, prie apskritojo stalo sėdo ir Didžiosios Britanijos bei Airijos vyriausybės atstovai.

Derybų eiga koordinuota įtakingas JAV politikas ir neoficialus JAV prezidento Bill Clinton pasiuntinys buvęs senatorius George Mitchell. Praeityje prisipažinęs, jog kaip ir 40 milijonų jo tėvynainių Amerikoje turįs šiek tiek airiško kraujo, G. Mitchell skrupulingai stengiasi išlaikyti neutralumą.

Būtent jo vadovaujama tarptautinė ekspertų komisija dar 1996-ųjų pradžioje nustatė pagrindines Ulsterio taikos derybų "žaidimo taisykles", dabar vadinamas "G. Mitchell principais".

Pagal šiuos principus, kiekviena derybose dalyvaujanti šalis privalo atsisakyti prievartos, kaip politinio spaudimo priemonės, pasidavinti visiškai nuginkluoti savo sukarintą organizaciją, jei derybose bus pasiekta pažanga, ir laikytis derybų metu priimtų naujų taisyklių ar įsipareigojimų.

Šiems principams savo parašu pritarė "Sinn Fein" vadovas Gerry Adams. Tuo buvo įveikta paskutinė formalinė kliūtis derybų pradžiai. Tačiau, praėjus vos 48 valandoms, įvykiai pakrypo netikėta linkme.

Iškilmės Clevelando Lietuvių darželiuose

Lietuvių Kultūrinių darželių 60-tosios sukakties paminėjimas š. m. rugsėjo 14 d. Nuotraukos: programos atlikėjai su Clevelando miesto tarybos nariais. Iš kairės: žurnaliste A. Balašaitienė, R. Konisiewicz, A. Degesytė, kun. G. Kijauskas, S. J., K. Stankutė, S. Augiūtė ir M. Polensek.

Aurelija M. Balašaitienė

Clevelando miesto gražiame rajone, ant kalvelės su gėlynais ir gerai prižiūromis pievutėmis, dvidešimties trijų tautybių kultūriniai darželiai jau penkiasdešimtą kartą švenčia "Vieno pasaulio dieną", o šiais metais lietuvių kultūriniai darželiai iškilmingai atšventė savo įkūrimo

šešiasdešimties metų jubiliejų. Lietuvių darželiuose tarp gėlynų ir aplink Birutės fontaną, stovi trys Lietuvos dvasios milžinų biustai: Vinco Kudirkos, Maironio ir Jono Basanavičiaus.

Sekmadienį, rugsėjo 14 dieną, 2 val. po pietų susirinko didokas būrys lietuvių. Darželių komitetas, kuriam ilgus metus pirmininkauja Vincas Apanius, kar-

tu su Clevelando LB apylinkės valdybos pirmininkais dr. Viktoru Stankum ir Ada Stungiene, plačiai išreklamavo šį istorinį renginį. Svečių tarpe buvo miesto tarybos narys ir žinomas lietuvių bičiulis Michael Polensek ir Darželių Federacijos pirmininkas Richard Konisiewicz, buvęs miesto tarybos patarėjas tautybių reikalams. Darželių komite-

Netikėtas IRA pareiškimas

IRA atstovai žengė gana neįprastą žingsnį - davė interviu radikaliai airiškam Belfasto laikraščiui "Republican News". Šiame interviu teroristų atstovas spaudai teigė, jog IRA "turės sunkumų vykdydama kai kuriuos G. Mitchell principus". Taip teroristai aiškiai užsiminė, kad jie kol kas nenusiteikę atiduoti savo ginklų.

Be to, IRA šaltakraujiškai pareiškė, jog "ka pasirašo 'Sinn Fein', yra tik jų reikalas". Savo ruožtu G. Adams'o partija patvirtino, jog "Sinn Fein" nėra IRA ir kalba be atsako tik už save".

Tokios viešos skrybys arba mažų mažiausiai "susvetimėjimo" tarp IRA ir "Sinn Fein" dvasia sukėlė rimtą susirūpinimą ne tik Belfaste, Londone ir Dubline, bet ir Washingtono. Gavęs specialų

šalininkus. Mat jie nelinkę nusi-ginkluoti tol, kol po Šiaurės Airijos žemę vaikščios britų kareiviai ar protestantų daugumai simpatizuojanti karališkoji Ulsterio policija.

Derėtis panoro ne visi

Ne mažesnę įtampą prieš derybas išgyvena ir unionistų stovykla. Paradoksalu, bet šioje barikadų pusėje labiausiai taikos derybų nori tie, kurie lyg ir turėtų jų labiausiai vengti: probritaniškieji teroristai - Ulsterio laisvės kovotojai (UFF) ir Ulsterio savanorių pajėgos (UVF).

Šios organizacijos jau nuo 1994 metų spalio yra oficialiai paskelbusios, kad nevykdo jokių ginkluotų akcijų. Jos nenutraukė savo paskelbtų paliaubų net tuomet, kai IRA 1996-ųjų vasarį susprogdino milžinišką bombą Londono administraciniame Doklendo rajone. Tuo tarpu dvi pagrindinės Ul-

sterio daugumai atstovaujančios politinės partijos nesutaria dėl bendros taktikos. Nesutikimo unionistų veteranų, protestantų kunigo Iano Paisley, vadovaujama Unionistų demokratų partija jau pasitraukė iš derybų.

Prieš trenkdamas durimis, I. Paisley (beje, jis jau tris dešimtmečius yra ir pats populiariausias, ir pats nenekentamiausias regiono politikas) pavadino Londono politikus savo "firminiu" epitetu: "Isdaviškai".

Kita pati didžiausia ir įtakingiausia protestantų politinė grupė - Ulsterio unionistų partija iki pat paskutinės minutės atidėliojo savo sprendimą dėl dalyvavimo derybose.

Likus vos kelioms valandoms iki pirmojo posėdžio pradžios, jos nariai pareiškė, kad jiems dar reikia pasikalbėti su G. Mitchell dėl derybų organizavimo. Tačiau unionis-

to išdininkas Vytautas Staškus atliko ceremonijų meistro pareigas, o buvęs ilgametis Čiurlionio ansamblio pirmininkas, gražiabalsis Vladas Plečkaitis sugiedojo JAV ir Lietuvos himnus. Po kun. Gedimino Kijausko invokacijos ir pirmininkų bei svečių sveikinimo žodžių, buvo atliktas Aurelijos Balašaitienės sukurta poezijos montažas "Lietuvių dvasios milžinai", kurį lietuvių ir anglų kalbomis įsimmingai ir gražiai atliko trys jaunos lietuvaitės, pasipuošusios tautiniais drabužiais. Simona Augytė skaitė odę Vinco Kudirkos garbei, Kristina Stankutė skaitė odę, skirtą Jonui Basanavičiui, o Andra Degesytė perskaitė odę, skirtą Maironiui. Didžioji programos dalis buvo atlikta dviem kalbomis iš pagarbos lietuviškai nesuprantantiems svečiams ir pagarbos šitam svetingam kraštui.

Po neišvestos programos dalyviai vaišinosi gaiviu gėrimu ir užkandžiu. Diena buvo saulėta ir maloniai šilta, kas ypatingai svarbu, nes darželiuose nėra jokios pastogės, kad galima būtų pasislėpti lietuvi lyjant. Trykštančio fontano lašų kaskadoje žaidė saulutės spinduliai, mažai vaikeliai krykštaudami bėgiojo apink, o suaugusieji neskubėjo skirstytis, pasidalydami įspūdžiais ir labai patenkinti, kad buvo išvengta ilgų ir mūsų renginiams įprastų prakalbų. Trumpai sakant, tai buvo puikiai suorganizuotas, bet iš tikro iškilmingas renginys.

tai teigė sėdį prie derybų stalo "kiek galima greičiau".

Unionistus ragina rinkėjai

Manoma, kad šios partijos lyderis David Trimble nelabai nori dalyvauti derybose, tačiau negali nepaisyti savo rinkėjų nuomonės. Todėl ir rūšprendė kol kas palaikyti, bet tiesiogiai derybų neboikotuoti.

Laikraščio "Belfast Telegraph" paskelbtos apklausos duomenimis, net 93% unionistų reikalauja, kad Ulsterio unionistų partija sėdėtų derėtis su "Sinn Fein" ir Socialdemokratų bei darbo partija, kita katalikų politinė jėga, atstovaujanti nuosakiajai airių katalikų daugumai.

75% protestantų taip pat norėtų, kad I. Paisley taip pat "baigtų ožia-vešis" ir grįžtų prie derybų stalo.

LR

"Armonikos" ansamblis Kearny, New Jersey

ARMONIKOS ansambliečiai koncerto 1993 m. spalio 31 d. Detroite, MI, metu. Pranės Šliutienės nuotr.

Populiarus Lietuvos ansamblis "Armonika" vėl atvyksta į Ameriką. Tai jau ketvirta jų viešnagė. Ansamblis yra anksčiau atlikęs 14 koncertų Amerikoje ir 3 Kanadoje. Šį Lietuvos radijo ir televizijos vieneta sudaro trys solistai (du vyrai ir viena moteris) ir jų vadovas - pranešėjas, programos koordinatore Stasys Liupkevičius. Repertuaru vyrauja lietuvių dainos apie gamtą, romantiką ir meilę. Ansamblis gastrolių metu Australijoje 1995 metais šventė 25-rių veiklos metų jubiliejų, taigi šiemet jam suėjo 27 metai.

Visi "Armonikos" atlikėjai yra profesionalai, baigę Lietuvos Konservatoriją. Du iš jų yra Vilniaus operos ir du Lietuvos filharmonijos orkestro dalyviai. Stasys Liupkevičius yra kartu dainininkas, kompozitorius ir aranžuotų sudarytojas. Iki šiol jie yra išleidę 9 savo programų įrašų kasetes. Jų bus galima išsigyti ir šio koncerto metu.

Koncertas įvyks puikiai atnaujintoje Lietuvių Bendruomenės salėje, 6 Davis Ave., Kearny, NJ, šeštadienį, spalio 25 dieną, 7 val. vak. Atremontavus šį klubą

dabar ir iš šilagtivio galima patogiai invalido kėde įvažiuoti į salę.

Auka 15 dolerių asmeniui. Veiks baras su užkandžiais. Po programos bus šokiai. Bilietus galima išsigyti pas: Vladą Audėną - 908 352-7828, Henriką Laučių - 201 278-0737, Eleanorą Rokienę - 201 998-0408, Emiliją Sadonienę - 201 857-3277 ir Juliją Veblaitį - 908 687-4943.

Beje, sekancią dieną "Armonikos" solistai mišiu metu 10 val. 30 min. giedos Kearny lietuvių bažnyčioje. J. Veblaitis

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: jkeleras@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuošas (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Lietuvių Katalikų Religijos Šalpos narių metinis susirinkimas įvyks sekmadienį, spalio 12 d., 1997, Putnamo seselių vienuolyno patalpose. Pradžią 2:00 val. p. p. Visi nariai maloniai kviečiami dalyvauti. Bus pateikta apyskaita, renkami 5 direktoriai, praetis veiklos apžvalga, ateities planai. LKRŠ jau virš 36 m. nepailstamai teikia moralinę, materialinę ir finansinę paramą Lietuvos Katalikų Bažnyčiai ir jos įvairioms organizacijoms, šiuo metu atkreipdama ypatingą dėmesį į jaunimo poreikius.

Paskelbtas BALFo vajuš tės visą spalio mėnesį. New Yorko šimtasis skyrius išsiuntinėjo laiškus, prašydamas aukų. Aukus galima paskirstyti sekančiais: Bendrai BALFo šalpai; Vasario šešioliktosios gimnazijai; Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungai; Suvalkų lietuvių paramai. New Yorko skyriaus valdybą sudaro: Vitas Katinas, Zigmantas Dičpinigaitis ir Antanas Pumputis. Plačiau apie BALFo organizaciją buvo aprašyta spalio 3 d. **Darbininko** vedamajame.

Kultūros židinio kavinė veiks sekmadienį, lapkričio 2 d. Kultūros židinyje nuo 12:30 val. popiet. Bus galima skaniai papiegti ir paragauti gardumynų. Veiks atgaiva. Visi kviečiami ir laukiami!

Annai Puzinaitei - Masi- lionienei š. m. rugsėjo 30 d. Queens Memorial Centre buvo padaryta sėkminga žarnyno operacija. Dabar ji pamažu sveiksta savo namuose, sūnaus Eustachijaus ir anūko Jorio Aukštikalnių priežiūroje. Visa Annos šeima, draugai ir pažįstami linki jai kuo greičiau pasveikti ir sustiprėti.

"Darbininko" administracija pakartotinai prašo visų skaitytojų laiku pratęsti prenumeratą ir sumokėti atsilikusių mokesčių. Norėtume ypač paraginti tuos skaitytojus, kurie yra skolingi už kelerius metus.

Iš anksto dėkojame

Prel. Antano Rubšio pagerbimą ryšium su jo išverstos Šventojo Rašto nauja laida ši rudens rengia Liet. Kat. Moterų Kultūros draugija Kultūros židinyje. Prelatas yra išvykęs į Lietuvą, kur profesoriauja Vilniaus ir Kauno kunigų seminarijose bei universitetuose, dėsto Šv. Raštą ir su juo susijusius mokslus. Grįžta spalio mėn. pradžioje.

SLA 99-ta moterų kuopa rugsėjo 25 d. savo narės Jadvygos Laucevičienės bute Woodhaven, N. Y., surengė rudens susitikimą popiet, kur pasidalyta vasaros išpūdžiais, pasisvečiuota. Vaisių metu kultūriniais reikalais kalbėjo rašytojas Paulius Jurkus, gi dailininkas Juozas Bagdonas papasakojo apie savo viešnagę Lietuvoje, kur šiuo metu jo tapybos kūrinių paroda vyksta Mažeikiuose. Šiai moterų kuopai rūpestingai pirmininkauja Liucija Paknienė.

Vilniaus radijas praneša, kad nuo 1997 m. rugsėjo 7 d. jų programos lietuvių ir anglų kalbomis girdimos 5910 kilohercų dažniu 8 val. vakare.

SKELBIAMAS SPAUDOS VAJUS

Darbininko prenumerata naujiems skaitytojams - tik 25 dol. metams! JAV LB Kultūros Taryba (su Lietuvių Fondo parama) pasiūlė prie kiekvienos naujos prenumeratos pridėti po 5 dol., kad skaitytojai galėtų pasinaudoti pigesne kaina. Todėl **Darbininko** administracija siūlo pirmiesiems 50-čiai naujų skaitytojų užsisakyti **Darbininką** už 25 dol. metams. Tai gera proga naujai į šį kraštą atvykusiems, studentams, išvykstantiems į universitetus, pensininkams, naujai persikėlusiems į Amerikos Rytų pakraštį - Floridą, užsisakyti mūsų įdomų savaitraštį **Darbininkas**. Laukiame naujų skaitytojų!

Siųskite 25 dol. čekį šiuo adresu:
Darbininkas
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Smuikininkas Raimundas Katilius ir pianistė Golda Weinberg-Tatz New Yorke

Raimundas Katilius ir Golda Weinberg-Tatz

Pirmadienį, rugsėjo 29 d., Lietuvos Respublikos Generalinis Konsulatas kartu su LB Manhattan apylinke muzikos mylėtojus pakvietė į smuikininko Raimundo Katiliaus ir Goldos Weinberg-Tatz koncertą.

Koncertas įvyko nedidėleje, 124 vietų Kosciuszko Foundation salėje, Manhattan, NY.

Pradžioje gen. konsulas dr. Petras Anusas, pasveikindamas koncertą atvykusius, trumpu žodžiu supažindino su menininkais.

Iškiliausias Lietuvos, tarptautiškai žinomas smuikininkas Raimundas Katilius ir Lietuvoje gimusi bei New Yorke gyvenanti žinoma pianistė Golda Weinberg-Tatz atliko tris pasaulinių kompozitorių Gabriel Faure, Claude Debussy ir Cesar Frank sonatas smuikui su fortepijonu ir Vytauto Barkausko "Partitą" smuikui solo.

Šios trys turtingo turinio, įvairios išraiškos ir nuotaikų sonatos

atlikėjams kelia nepaprastai didelius ne tik techninius, bet ir vidinės išraiškos reikalavimus. Šį kartą dėl nepakankamo fortepijono ir smuiko garsinio bendradarbiavimo visos klausytojų viltys - tai, ko iš tų sonatų buvo laukiama ir tikimasi - neišsipildė.

Neilga, penkių dalių V. Barkausko "Partita" ir jos moderniška kilmė ne visų klausytojų buvo suprata. Tačiau tą kūrinių atlikdama R. Katilius stulbino klausytojus smuiko valdymo technika ir nuostabia atmintimi.

Abu menininkai buvo apdovanoti keliom gėlių puokštėmis ir plojimų gausa.

Koncerte tarp klausytojų matėsi ir keletas užsienio diplomatinio korpuso narių.

Po koncerto besivašinant buvo kalbama su menininkais, dalijamasi koncerto išpūdžiais, bendraujama.

P. Palys

DIDELI ŽEMĖS DREBĖJIMAI ITALIJOJE

Apgriauta Šv. Pranciškaus katedra Asyžiuje

Penktadienį, rugsėjo 26 d., centrinėje Italijoje įvyko trys smarkūs žemės drebėjimai ir dar vienas - spalio 2 d. Žuvo 10 žmonių, padaryta didelių nuostolių dviejose krašto regionuose: Umbrijoje ir Le Marche. Šių regionų miesteliuose ir kaimuose, ypač kalnų vietovėse, sugriuvo daug pastatų. Sunkiai nukentėjo daugelis gyvenamųjų namų, mokyklų, ligoninių ir bažnyčių. Labai nukentėjo Asyžiaus Šv. Pranciškaus bazilika: igriuvo dalis stogo. Griūtįje buvo keturi tuo metu bažnyčioje buvę žmonės: du pranciškonai vienuoliai, vienas darbininkas, pradėjęs tvarkyti griuvėsius.

Per pirmąjį žemės drebėjimą bazilikos stogas susilpnėjo, jis igriuvo tik po antrojo drebėjimo. Visi žemės drebėjimai buvo stiprūs - pagal Richterio skalę po 5,6 balų. Aplinkiniams namams padaryta daug žalos, gyventojai negali grįžti į savo namus, kurie yra apgrįauti arba visai suilyginti su žeme. Evakuoti žmonės ir iš ligoninių Asyžiuje, Camerino, Fabriano ir kitų vietovių. Italijos kariuomenė tuoj įkūrė laukiančiųjų, o civilinės apsaugos dar-

buotojai pristatė palapinių.

Pačioje bazilikoje sunaikinta daug meno vertybių. Bent dvi Giotto freskos, vaizduojančios Šv. Pranciškaus gyvenimą, sukurto prieš šešis šimtmečius, sušilo. Visai sunaikintos Cimabue sukurto freskos virš pagrindinių bazilikos durų. Dėl sąmyšio ir didelio kiekio gruvėsių dar neįmanoma pilnai įvertinti nuostolių.

V. R.

IŠ KATALIKŲ BAŽNYČIOS VEIKLOS LIETUVOJE

Diplomai pirmajai tikybos mokytojų laidai

Birželio 27 d. mokslo baigimo diplomai išteikti pirmajai Vilniaus Pedagoginio universiteto tikybos mokytojų laidai. Vilniaus Pedagoginio universiteto Istorijos fakulteto Tikybos katedra iš viso baigė 25 absolventai. Šia proga buvo studentai dalyvavo mišiose, kurias Vilniaus katedroje aukėjo arkivysk. Juozas Audrys Bačkis, vysk. Jonas Boruta ir kun. Eitvydas Merkys. Kreipdamasis į jaunuosius mokytojus, arkivyskupas pastebėjo, jog šiandien vaikai labai daug žino. Todėl tikybos mokytojų irgi reikia daugybę žinių, kad jie galėtų tei-

Kompiuterių pardavimas, pamokos, taisymas ir aptarnavimas. **Interneto** ir vietinių **network** pajungimas - tik 15 dol. mėnesiui už neribotą naudojimą. Instrukcijos ir web puslapių projektavimas. Kalbame lietuviškai. Tel. (718) 326-2370. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk.)

Padedame įsidarbinti moterims. Tel.: 718 979-8741. (sk.)

Video ir foto paslaugos vestuvių, krikštynų ir kitomis progomis. Prieinamos kainos. Super VHS kokybė. Kalbame ir lietuviškai. Skambinti bet koku laiku (718) 326-2370. (sk.)

Ieškau lietuviškai kalbančios moters prižiūrėti mano motiną. Darbas pirmadienį, trečiadienį, ketvirtadienį ir penktadienį, apie 6 valandas kas dieną. Dėl algos tarsimės. Prašome skambinti 718 768-6798 ir prašyti Terezos arba palikti žinutę autoatsakove. (sk.)

Moteris iš Lietuvos, 53 metų, ieško darbo: gali slaugyti vyresnio amžiaus žmones. Sutinka vykti į bet kokią vietovę ir gyventi šeimoje. Skambinti: 1-908-752-5933. (sk.)

Padedame nusipirkti automobilius ir siūsti į Lietuvą. Tel.: 718 979-8741. (sk.)

Moteris iš Lietuvos prižiūrėtų vyresnio amžiaus žmones ir ligonius jų namuose ir atliktų visus namų ruošos darbus. Tel. (718) 291-8604. (sk.)

Vertėja, dirbanti partnerystėje su emigracijos advokatu, siūlo įvairių dokumentų, laiškų, bylų, vertimų paslaugas, dirba vertėja teisminėse bylose. Tel. (718) 739-8257. (sk.)

Kerpu, šukuoju, darau cheminį ir pusmetinį sušukavimą. Teikiu konsultaciją dėl plaukų priežiūros. Kerpu plaukus vyrams, moterims ir vaikams. Pagal pageidavimą galiu aptarnauti klientus ir namuose. Paslaugų kainos žemesnės už amerikietiškas. Dirbu visą dieną. Regina Savickaitė-Bork, 84-20 96th St. Woodhaven, NY 11421. Tel. (718) 805-3612. (sk.)

Butai pensininkams, modernūs, erdvūs, savarankiškai tvarkytis, gražioje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų priežiūroje. Pasinaudokite šia proga, kreipkitės: Villa Maria, P. O. Box 155, Thompson, CT, 06277 (sk.)

Moteris, turinti aukštąjį humanitarinį išsilavinimą, gali mokyti lietuvių kalbos vaikus ir suaugusius. Tel.: (718) 827-3913. (sk.)

Nemuno ansamblio koncerto (1997 m.) New Yorke video įrašą galite užsisakyti tel. (718) 326-2370. Gera kokybė, garsas Hi-Fi stereo. Kaina 30 dol. (sk.)

Lietuvis, lauko priežiūros darbu (landscaping/maintenance) **bedrovės savininkas, Washington, DC, ieško darbininko**, kuris galėtų atlikti nedidelius lauko priežiūros darbus (ne daugiau kaip 5 valandas į savaitę). Mokestis už "landscaping" \$5.50. Galima dirbti 12 valandų. Suteikiama pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Kreiptis tel.: (202) 244-2373. (sk.)

Nebrangiai išnuomoju kambarius su baldais netoli Manhattan. Skambinti (718) 789-9333. (sk.)

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro paštu prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidas" vardu ir siųsti JAV įgaliojimui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 630 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojos: Bronė ir Jonas Rimkai, Woodhaven, NY - 10 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims **spalio 11 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133.

Klientų patogumui atidaromas naujas poskyris New Yorko mieste. Mūsų agentas **Julius** teiks patarnavimus Jums patogiu laiku. Tel. (718) 348-4709.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovas siuntinius vėl priims Brooklyn, Kultūros židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose, **spalio 25 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 3 val. popiet.

Brooklyne mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis paims siuntinius iš namų.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai perdedami doleriais per 2 - 5 dienas.

Maisto siuntiniai:
Šventinis \$39;
50 svarų įvairaus maisto siuntinys už \$98.

TRANSPAK,
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629
tel. (773) 838-1050.

NEW YORKO
KULTŪROS ŽIDINYJE
SPALIO 26 d.

vienintelį kartą
pasirodys legendinė
lietuviško "country" muzikos grupė

ARMONIKA.

Pradžią 5 val. p.p. Po programos - šokiai.

Dėl bilietų kreiptis į DARBININKO redakciją - (718) 827-1352 arba telefonais: (718) 348-4709, (800) 775-7363, (914) 258-5133

Pirmosios lietuviškos knygos, Martyno Mažvydo "Katekizmo"

450 METŲ SUKAKTIS

minima š. m. spalio 19 d., sekmadienį, 3 v. popiet Kultūros židinyje.

- Apie knygą ir jos sukaktį kalba prof. Domas Kaunas, svečias iš Lietuvos.
- Apreiškimo parapijos choras, vadovaujamas muzikės Astos Barkauskienės, sugiedos tris Mažvydo giesmes.
- Bus parduodamas mažas lietuviškų knygų rinkinys. Bus išstatyta ir M. Mažvydo "Katekizmo" faksimilė.

Po programos vaišės.

Rengia ir visus atsilankyti kviečia
Lietuvių Bendruomenės
New Yorko apygardos valdyba